

(La séance publique est ouverte à 09.30 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Claude Wiseler, Président | Ech maachen d'Sëtzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

Mme Yuriko Backes, Ministre | Nee, Här Chambers-president.

M. Claude Wiseler, Président | Merci.

2. 8363 – Débat d'orientation sur le financement des grands projets d'infrastructure réalisés par l'État

Den éischte Punkt um Ordre du jour vun de Moien ass d'Orientéierungsdebatt iwwert déi grouss Infrastrukturprojete vum Staat. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht – deen neie Modell 1 – an deemno folgendermoossen opgedeelt: 30 Minutte fir d'Rapportrice, d'CSV 15,5, d'DP 12, d'LSAP 10,5, d'ADR 7,5, déi gréng, d'Piraten, déi Lénk 7, an duerno d'Regierung 30 Minutten. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Eicher, den Här Cruchten, den Här Engelen, den Här Sehovic an den Här Goergen. An d'Wuert huet elo d'Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Corinne Cahen. Madamm Cahen, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics

Mme Corinne Cahen (DP), rapportrice | Villmools merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, dësen Exercice, bei deem mer all zesummen iwwert déi grouss Infrastrukturprojete kucken, déi de Staat an der Pipeline huet an déi méi ewéi 10 Milliounen Euro kaschte wäerten, betrëfft jiddereen hei am Land.

Wann dës Projeten nämlech bis realiséiert sinn, da kënne mer all vu méi modernen an accessibelen Administratiounen a Servicer profitéieren. Mir kënnen natierlech vu Stroossen a guddem Zoustand profitéieren, vun enger ausgeprägter Multimodalitéit am Transport, vu sécheren Iwwergäng bei den Zuchschinnen, allgemeng vun enger méi moderner a sécherer Eisebunnsinfrastructure. Ons Kanner a Jonker profitéiere vu moderne Schoulgebaier an aneren Infrastrukture fir si. An och de Kultur- an Tourismus-secteur kënne sech entfalten a weiterentwéckelen, fir Schratt ze hale mat den neisten Tendenzen an enger Demande, déi ëmmer méi modern an och ëmmer méi exigent gëtt.

Bref, d'Land bleift net stoen. An d'selwecht wéi an de Jore virdru krut d'Kommissioun fir Mobilitéit an effentlech Aarbechten och dës Joer eng ganz Panoplie u Projete presentéiert, déi d'Regierung zesumme mat hire Partner am Laf vun deenen nächste Jore wëll ëmsetzen, fir onst Land virunzebréngen.

Just als kleng Info: D'Kommissioun huet decidéiert, dass mer an Zukunft hei op dëser Plaz just nach déi Projete wäerte behandelen, déi iwwer 30 Milliounen wäerte kaschten. Déi drënner wäerten dann an d'Kommissioun kommen. Mee ech mengen, meng Kolleeg wäerten nach allegueren och op dëse Punkt kuerz agoen.

Et geet, wéi gesot, bei dëse Projeten haut ëm Infrastrukturen, déi ons alleguer zeguttkommen, déi ons Liewensqualitéit verbesseren, déi ons Weeër méi kuerz maachen, an dat uechtert all Regioneen hei am Land. Iwwerall wäerte spierbar Verbesserungen kommen, sief dat an der Mobilitéit oder a Saache Gebailechkeeten.

Dës Projete gi bekanntlech iwwert déi verschidde Fonge finanzéiert, an do sinn dës Joer folgend Fonge beträff: de Fonds d'investissements publics administratifs mat 7 Projeten, de Fonds d'investissements publics scolaires mat 2 Projeten, de Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux mat 4 Projeten, de Fonds des routes mat ganzer 18 Projeten, de Fonds du rail mat 14 Projeten an zu gudder Lescht de Fonds Belval mat 3 Projeten.

Et sinn also 48 Projeten am Ganzen dës Joer, déi virgesi sinn. E ganz groussen Deel – ech hunn Iech d'Chifferen elo grad genannt – geet effektiv an de Stroossebau, an d'Schinnen, also an d'Mobilitéit, an d'Multimodalitéit an och d'Sécherheet souwuel op eise Stroosse wéi och soss am Transport.

Et geet emol virun allem ëm Liewensqualitéit: Besser Infrastrukturen erlaben ons, méi roueg ze liewen, wann zum Beispill eise Quartier verkéiersberouegt ass. Méi sécher Vëlosweeër erlaben ons, och ons Kanner mat rouegem Gewësse mam Vëlo fueren ze loosse.

D'Sécherheet war an de leschte Méint ëmmer nees e grousst Thema. Och haut ass dat e Sujet: D'Sécherheet vun de Foussgänger, d'Sécherheet vun de Vëlosfuerer, déi soll verbessert ginn, andeems zum Beispill Souterraine gebaut ginn, fir dass een net méi muss iwwert d'Schinne lafen; d'Sécherheet och fir ons Kanner mat moderne Schoulen an Internater; d'Sécherheet dann och zum Beispill fir déi Mënschen, déi aus Länner kommen, wou d'Sécherheet net esou garantéiert ass, mat enger neier Infrastruktur fir Demandeurs de protection internationale; a last but not least d'Sécherheet fir all déi, déi op onse Stroossen ënnerwee sinn.

An ech géing dann am Detail och mat deem Volet, deem vun de Ponts et chaussées, wëllen haut ufänken, an zwar mat der Bréck zu Hollerech, déi d'Gefierrer, déi a Richtung Escher Autobunn fueren, iwwert Péitruess féiert. Well vill méi Trafick ass, wéi ugangs erwaart, well d'Norme sech geännert hunn a well mat der Entwécklung vum Quartier de ganze Stroosereeseau iwwerduucht gëtt, muss déi Bëttonsbréck, dat ass d'OA1374 zu Hollerech, frëschgemaach ginn. Déi Bréck ass 1975 a Betrib geholl ginn. Si huet also schonn e puer Joer um Bockel a muss och dofir reamenagéiert ginn. Ganz warscheinlech muss se souguer komplett ersat ginn.

Da gi mer eriwier bei eng aner Bréck, nämlech déi Al Bréck, de Viaduc. D'OA788, de Pont Passerelle an der Péitruess, ass d'Suite vum Ausbau vun der Aler Bréck. Hei gëtt virun allem no de Foussgänger a Vëlosfuerer gekuckt, déi ënnert der Bréck laanschtgi respektiv -fueren. De Viaduc ass en Deel vum Patrimoine protégé. Dat soll natierlech respektéiert ginn, andeems d'Maueruewerfläch zwar gebotzt a rehabilitéiert gëtt, mee nëmmen do, wou et néideg ass, sollen déi futtis Elementer eenzel dann ersat ginn.

Vun der Stad gi mer dann erop an d'Nordstad, déi eng ideal Gréisst an eng ideal Topografie huet, fir mam Vëlo ze fueren. Dofir brauch ee sécher Vëlosprojeten. De Vëloswee tëscht Schieren a Bettenduerf, de PC15, ass en Deel vum Mobilitéitskonzept Nordstad 2035. Mat dësem Vëloswee wäerten d'Awunner aus der Nordstad an Zukunft méi dacks kënnen op de Vëlo zréckgräifen. Zousätzlech Passerelle wäerten deen neie séiere Vëloswee dann och zum Beispill mat de Wunnamquartiere vun Dikrech an Angelduerf verbannen an en neien zentrale grénge Wee tëscht Ierpeldeng, Dikrech an dem Goldknapp ass och virgesinn.

Am Mobilitéitskonzept Nordstad 2035 fënnt een och de Contournement de proximité vun Dikrech,

deen elo geplangt gëtt. Fir dass d'Nordstad sech entwéckele kann, ass et primordial, dass d'Streck tëscht Ettelbréck an Dikrech vum Duerchgangsverkéier befreit gëtt. Dëse Verkéier soll dann op dräi nei Weeër geleet ginn, nämlech d'Contournementen vun Ettelbréck an Dikrech an d'B7, déi tëscht Ettelbréck an dem Fridhaff op zweemol zwou Spueren erweidert gëtt.

Eng nei zentral Achs an den Deplacement vun der N7 tëscht Ierpeldeng an Dikrech sinn och Deel vum Mobilitéitskonzept Nordstad 2035. D'Eisebunnsantenn gëtt vun Dikrech op de Goldknapp deplacéiert. Si gëtt an Zukunft zweegleiseg an d'Frequenz vun den Trajete gëtt op véier Zich pro Stonn dee Moment eropgeschrafft. Déi aktuell N7 verschwénnt, wann de Stroosereeseau fäerdeg ass. An d'Quartieren Angelduerf a Walebroch féiert dann eng nei Strooss, déi un der Zuchstreck erlaanschtgeet. Déi Quartiere ginn immens verkéiersberouegt, well keen Duerchgangsverkéier méi do wäert sinn, a wann de Verkéier bis net méi iwwert déi zentral Achs fiert, da gëtt déi als Gréngzon reamenagéiert.

Ierpeldeng kritt e Pôle d'échange. Den Echangeur B7 gëtt reamenagéiert, fir en direkten Accès ze hunn op de Park&Ride. De Stroosereeseau beim Echangeur B7 gëtt reamenagéiert an ass da kompatibel mam neien Tunnel vun den CFL. Da kënnt do och eng Bréck fir d'Cyclisten tëscht der séierer Vëlospist duerch d'Auelandschaft a Richtung Ierpeldeng. Bei den Zucharrêt Ierpeldeng-Sauer kënnt eng nei Busgare. An déi multimodal Infrastrukturen tëscht der Patton-Bréck an dem Echangeur Angelduerf, déi ginn nei gebaut.

Da kritt och Ettelbréck en neie Contournement, eemol fir den Duerchgangstrafick ze limitéieren, an dann ass och Waarken den Ament ganz schlecht ugebonden, dat soll sech dann änneren.

A vun der Verbreederung op zweemol zwou Spueren tëscht Ettelbréck an dem Fridhaff hunn ech éinentscht scho kuerz geschwat.

Den Härebiereg kritt en zweeten Accès vum Rondpoint Fridhaff aus bei d'Kasär Grand-Duc Jean. Dat si ronn 3,43 Kilomeeter. Esou gëtt verhënnert, dass den Trafick vun der Kasär, besonnesch eeben déi déck Convoien, ëmmer nees duerch Dikrech selwer muss fueren. An dësem Projet sinn och zwee Rückhaltebecken fir Reewaasser virgesinn.

A fir nach an der Nordstad ze bleiwen: D'Rue Clairefontaine, dat ass d'N17 tëscht Dikrech an der Bleesbréck, ass den Ament an engem ganz schlechten Zoustand a muss renovéiert ginn. Hei schaffen d'Gemeinverwaltungen vu béide Gemengen zesummen. Do gëtt dann och deen zukünftigen nationale Vëloswee, de PC22 vu Furen/Tandel mam Chemin mixte, dee laanscht d'N17 geet, verbonden.

Aus der Nordstad da Richtung Süden: D'N13/Grand Rue zu Biereg/Steebrécken gëtt méi foussgänger- a vëlosfrëndlech gestalt. Si gëtt méi sécher fir d'Mobilitéit douce. Dës Streck soll dann och zu engem spéideren Zäitpunkt kënnen un de Vëloexpresswee ugebonden ginn.

Den CR165 an d'N33, dat sinn zwou Stroossen, déi duerch Käl an Téiteng féieren, déi ginn nei amenagéiert. De Schwiéerpunkt gëtt och hei op d'Mobilitéit douce an den effentlechen Transport geluecht. D'Sécherheet gëtt erhéicht, d'Parkméiglechkeete gi reduzéiert.

Den CR134 tëscht Manternach a Wecker ass an engem ganz schlechten Zoustand a gëtt frëschgemaach. Hei ginn och Elementer agesat, déi hëllef sollen, an der Entrée vu béide Lokalitéiten d'Vitess vum Trafick ze reduzéieren.

D'Bréck, déi zu Alzeng op der Diddenewener Strooss iwwert d'Eisebunnsschinn vum der Streck Bierchem-Éiter féiert, gëtt nei gebaut. Dëse Projet steet kuerz viru Schluss, riskéiert awer, allgemeng beim Käschtepunkt déi 10 Milliounen Euro ze iwwerschneiden. An dofir muss dann och dëse Projet nach emol hei vum der Chamber aviséiert ginn, also den Accord de principe vun der d'Chamber kréien.

Schonn elo errechen d'Haaptachsen am Weste vum eiser Südregioun hir Limitten, ech schwätzen elo hei vum der Avenue de l'Europe, der N31, d'Streck Biff-Athus. Dës Stroosse sinn enorm wichteg, souwuel als national, interregional an och grenziwwerschneidend Achsen, mee duerch hir Belaaschtung, déi ëmmer méi grouss gëtt, si souwuel d'Chauffere wéi och d'Leit, déi am Eck wunnen an déi – wéi et ugangs 1994 ugeduecht war – duerch de Bau vun dëse groussen Achsen do sollten entlaascht ginn, ëmmer méi affektiert duerch dee villen Trafick.

Wat geschitt? Den Trafick verlagert sech erëm op déi kleng Stroossen niewendrun an den Uertschaften an de Contournement verléiert säin Zweck an och seng Utilitéit. Op dëser Plaz soll d'Stroossennetz méi breet gemaach ginn, d'Opdeelung vun der Strooss gëtt verbessert, d'Tunnelle gi méi breet gemaach an da soll och de Rond-point Lamadelaine zu engem Turbo-Rond-point ginn, an doduerch gëtt souwuel den Zéifloss reduzéiert wéi och d'Verkéierssécherheet erëm hiergestallt.

Um Echangeur Diddeleng op der A3 soll e Centre multimodal an e Park&Ride entstoën. 2035 wäert d'Multimodalitéit eng risegrouss Roll spillen, besonnesch an der Grenzregioun. Dofir däerfen d'Projeten, déi den Transport concernéieren, sécher net separat gekuckt a separat geduecht ginn, mee et soll virusgeuekt ginn, wat gebraucht gëtt a wéi een d'Mobilitéit effikass ka gestalten.

Um Echangeur soll dann e Park&Ride entstoën, deen de Covoiturage méi einfach mécht, an och Busarrëten, souwuel lokal wéi och regional, déi e schnellen Accès op d'A3 garantéieren. Och fir d'Camionen an hir Chauffere sollen op dëser Plaz eng Rëtsch vu Servicer amenagéiert ginn.

Och op der Musel ass den Trafick iwwert d'Waasser zanter der Kanalisatioun vum Gewässer ëmmer méi grouss ginn, besonnesch am Transport vu Wueren, mee och am touristesche Beräich. Fir den Trafick um Waasser ze verbessern, sinn och hei Amenagementen virgesinn, fir d'Opkomme vum Trafick besser ze geréieren, an d'Zonen, déi a Mitleidschaft gezu goufe mat de Joren, sollen all renovéiert ginn.

Léif Kolleeginnen a Kollegen, domat clôturéiere mer d'Projete vum Fonds des routes. Ech géif dann eriwergoen zu de Projete vun den CFL, also deene vum Fonds du rail. An do gëtt et direkt eng exzellent gutt Nouvelle fir déi Leit, déi gären online sinn: De Kommunikatiounsekipement fir de mobille Réseau am Zuch gëtt nämlech erneiert. D'Dispatcher ginn duerch Pulver vun der neister Generatioun ersat, an dat op dräi Niveauen: an der Zentral, wou den Trafick geréiert gëtt, op den Hauptposten a bei der Schaltanlag vun de Poste vun der Weichstellung.

Fir an Zukunft eng besser Verbindung ze schafen tëschent den Zuchlinne Lëtzebuerg-Klengbetten a Péiteng-Lëtzebuerg engersäits, an dem Tram an och de Bussen, déi d'Escher Strooss mat Hollerech verbanen, anerersäits, kënnt op d'Hollerecher Gare e Pôle d'échange, dëst mat ënner anerem dräi neie Quaien, zwou neien Zuchbrécken, engem Tunnel fir d'Gefierer an engem ënnerierdesche Passage fir d'Foussgänger.

De BMS, de Building Management System, kritt en neit Gebai zu Hollerech, wou weider Kontrollposten,

Büroen, Konferenzraim, e Krisebüro an e Gemeinschaftsraum geplangt sinn. Et gëtt dann dräi där BMSen, a wann een net disponibel ass, kënnen dann déi zwee aner iwwerhuelen.

Op der Gare zu Waasserbëlleg gëtt en neit Stellwierk gebaut. Dat aktuell ass net méi ausbaufäeg. Do kënnt dann och en neit Gebai hi mat all deene Lokaler a Raimlechkeeten, déi heifir gebraucht ginn. Et geet haauptsächlech drëms, déi ganz Sécherheet an d'Signalisatiounsinfrastrukturen am Kader vun der zukünfteger Mise en conformité vum Site ze assureieren.

Péiteng kritt dann e Centre national du patrimoine ferroviaire. De Patrimoine vum Zuch hei zu Lëtzebuerg soll net just geschützt ginn, mee d'Leit sollen och méi gewuer ginn iwwert d'Geschicht vum Zuch, iwwer seng Entwécklung an och d'Wëssen iwwert dës Transportform soll einfach vergréissert ginn. Dësen nationalen Zentrum wäert no bei der Péitenger Gare sinn. Nieft enger Ausstellungshal sollen dann do och Saache gesammelt an archivéiert ginn, Schoulklasse solle kënnen op Besuch goen. Demandeur hei ass iwwregens den INPA.

Péiteng kritt dann och en neit Stellwierk mat engem neie Gebai. An ëmmer nach zu Péiteng sollen d'Héichspannungsleitungen, déi aktuell iwwert dem alen Triage verlafen, ënnerierdesch geluecht ginn.

Finalemment sollen och zu Péiteng, op der Streck Péiteng-Esch/Uelzecht, d'Installatiounen fir den Zuch erneiert ginn. Et geet hei drëms, sech un d'europäesch Normen unzepassen. Et zirkuléiere véier Zich pro Stonn op där Streck an et ass e Frachtkorridor an Europa.

Dann eriwuer op Beetebuerg. Do gëtt bei der Gare e Park&Ride gebaut mat ronn 100 Stellplazen an engem direkten Accès op d'Quaie via eng Passerell. Och zu Beetebuerg gëtt de Souterrain fir d'Foussgänger an d'Cycliste frëschgemaach. D'Gare vun Diddeleng-Usines soll komplett nei gemaach gi mat méi laangen a méi héije Quaien. De ganze Quartier NeiSchmelz gëtt urbaniséiert. Dohi komme jo iwwer 1.000 nei Awunner wunnen.

Da verschwannen op der Streck Beetebuerg-Volmerange-les-Mines verschidde Passages à niveau komplett. Déi ginn duerch Souterrainen ersat.

A fir dëst Kapitel vum Fonds du rail ofzeschleissen, dann e ganz besonnesch interessante Projet, op dee ganz vill Leit scho ganz, ganz laang warden, nämlech de Passage iwwert d'Schinnen N13. Dat ass dee ganz bekannten Iwwergang zu Dummeldeng, wou jidderee wuel scho stoung. Dee gëtt dann endlech suppriméiert. Wann dëse Chantier fäerdeg ass, dann ass net nëmme d'Barriär fort, mee och d'Vélospiste sinn da besser konnektéiert.

Léif Kolleeginnen a Kollegen, Dir gesitt, op eise Stroossen a Gleiser ass vill geplangt. An dës Projete wäerten an Zukunft sécherlech derzou bäidroen, dass den Transport an d'Mobilitéit am Allgemengen hei am Land wäerte méi sécher, méi fiabel an awer och méi interkonnektéiert ginn, fir esou e gudde Mix ze schafen a jidderengem, deen ënnerwee ass, déi beschtméiglech Infrastrukturen ze bidden, dëst och am Sënn vun enger nohalteger Mobilitéit.

Ech géif dann eriwergoen op en anere Block vu Projeten, an do changéiere mer elo d'Thematik a kucken d'Projete vum Fonds d'investissements publics administratifs zesumme mat de Projete vum Fonds d'investissements publics scolaires an dem Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux.

Beim Wäinhaus zu Éine gouf gemengt, et géif een ënnert den 10 Milliounen Euro bleiwen, da géife

mer haut och net doriwwer schwätzen. Mee d'Präisdeierecht bréngt mat sech, dass mer d'Wäinhaus hei op der Lëscht hunn. Et ass e Projet, dee schonn an der Ëmsetzung ass, deen deemno net méi an der Etüd ass. Et ass e Patrimoine protégé, et si Gebaier aus dem 16. an 18. Joerhonnert. Ech brauch Iech net ze soen, dass de Wäintourismus an där Géigend besonnesch beléift ass. An dofir sinn eng Rëtsch Aarbechte virgesinn, wéi zum Beispill en Accueil touristique, eng Vinothék, mee och Ausstellungsraum, Atelier an och e Musée.

Zréck an d'Stad dann: D'Adem soll nees e bësselche méi zentral ginn, si kënnt dann nämlech op Hollerech, dohinner, wou virun de CTIE war. Dat aalt Gebai vum CTIE gëtt ofgerappt. Laut dem neie PAP kéint hei e Gebai vun 9 Stäck gebaut ginn, dobäi nach 4 Niveauen am Sous-sol. Niewendru sinn iwwregens Logementer vun der SNHBM virgesinn.

Déi nei Steierverwaltung, déi kënnt op de Kierchbierg op den Terrain Tony Rollmann, wou am Moment déi provisoersch Flüchtlingsstruktur steet. Den Terrain soll maximal exploitéiert ginn an d'Steierverwaltung soll dann och mat all hire Servicer dee Moment dohinner plënnere.

An da maachen ech e kleng Schwenk an de Weste vum Land, wou d'Centres de triage vu Stengefort, Habscht a Biekerech zesummegeleuecht ginn an de Centre de nature et forêt Mirador, dëst op Basis vun der Naturverwaltung hirer Propos no hirem Audit, en homogeen Modell ze plangen, fir déi regional Servicer ze implementéieren an d'Servicer ze moderniséieren.

Nees an der Stad, dann awer fir e Projet vun nationaler, wann net souguer internationaler Envergure: Et gëtt scho ganz, ganz laang doriwwer geschwat, elo soll d'Luxexpo frëschgemaach ginn. Nei Halen, dat Ganz soll méi dense gebaut ginn, et gëtt méi an d'Héicht geplangt, fir dass en Deel vum Terrain ka fir Wunnengsbau genotzt ginn.

Um Boulevard John F. Kennedy, och hei an der Stad, keeft de Staat jo d'Hallschent vum Gebai vun Arcelor-Mittal. Dat muss amenagéiert ginn. Dat kascht och méi wéi 10 Milliounen, well do sollen eng 900 Aarbechtsplazen entstoe fir de Staat.

An zu Réimech am Institut viti-vinicole muss eng Mise en conformité gemaach ginn, de Labo muss opgepappelt ginn, fir d'Akkreditatioun ze behalen. Et soll eventuell eng Extensioun nieft d'Gebai gebaut ginn. Dat besteeënd Gebai muss renovéiert ginn, mee d'Etüd muss fir d'ëischt weisen, ob dat alles machbar ass, soss muss d'Gebai eventuell och remplacéiert ginn.

Ech kommen dann zu de Projete vum Fonds d'investissements publics scolaires. Et sinn zwee Projeten, wou Schoule renovéiert ginn: Eemol de Lycée technique zu Ettelbréck, do gëtt zum Beispill eng energieatesch Sanéierung virgeholl an eng Remise en état vu verschidde Installatiounen gemaach, an d'Hotelschoul zu Dikrech, och hei sinn net méi all d'Installatiounen konform, an do muss deemno och nogebessert ginn.

Beim Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux sinn et véier Projeten. Zu Diddeleng fir d'Internat muss eng Regularisatioun hei an der Chamber elo haut gemaach ginn, well de Budget weinst der Präisdeierecht elo dann awer iwwer 10 Milliounen wäert leien. Dës Struktur wäert vun der Fondatioun Pro Familia geleet ginn a bitt en Accueil fir Kanner a Jugendlecher am Alter tëschent 4 an 13 Joer. Si kënnen hei fräiwëlleg hikommen oder op Basis vun engem riichterleche Schloss. Den Accueil ass esouwuel am Dag wéi och an der Nuecht assuréiert.

Virgesi sinn hei zum Beispill 11 Duebelkummeren, 2 Zëmmere fir d'Educatoren, een Zëmmer fir eng Persoun à mobilité réduite, e Bloc sanitaire, Gemeinschaftsräum, och eng Plaz fir d'Elteren ze treffen, Büroen an esou weider.

Zu Péteng dann nees soll en Haus fir jonk Erwuessemer gebaut ginn, déi aus schwieriger familiärer Verhältnisse kommen, déi net méi an der Schoul sinn oder déi enger Formation professionnelle noginn. Och Jonker, déi grad an d'Liewen an och an dat berufflecht Liewe starten, mat engem klengen Salaire, kënnen dohinner wunne goen. Hei si 36 Logementer geplangt, Räum fir dat edukativt Personal an och Gemeinschaftsräum, Ofstellrüm an esou weider.

E weidert Internat ass am Rollengergronn an der Rue Jean-François Boch geplangt. Dat ass da fir Kanner aus dem Fondamental. D'Demande fir esou Internater ass grouss. Bis ewell existéieren der zwee am Norde vum Land. An esou Strukturen sinn dacks Kanner, deenen hir Situatioun doheem schwierig ass oder déi verhaltenspfälleg sinn. Elo soll, wéi gesot, och esou en Internat an den Zentrum kommen, fir Kanner tëschent 6 an 12 Joer. An deem neien Internat wäert Plaz si fir eng 12 Kanner.

A finalement gëtt zu Diddeleng eng Struktur gebaut fir Demandeurs de protection internationale, ech hu grad schonn driwwer geschwat. Am Kader vun der Revalorisatioun vum Quartier Neischmelz hunn de Fonds du logement, d'Diddelenger Gemeng an den Office national de l'accueil de Bau vun dëser Struktur um PAP Sud approuvéiert.

D'Gebai selwer wäert duerno esou leien, dass et e gudden Accès huet op den öffentlichen Transport, op déi schoulesch Infrastrukturen an och zum Commerce. Esou léisst sech d'Struktur och gutt an d'Stadbild integréieren. Et ass virgesinn, dass d'Gebai 4 Stäck soll hunn, wou da 40 Zëmmeren drop verdeelt sinn. Dat heescht, an deem neie Foyer wäert Plaz si fir 120 Leit, déi aus Krichs- a Krisengebiddern fortgelaf sinn, bei ons.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech kommen esou lues un d'Enn vu mengem Rapport. Et bleiwen nach dräi Projete vum Fonds Belval, ugefaange mam Bau vu Centres de compétences, déi vum Bildungsministère geplangt ginn. Nieft enger agreéierter Europaschoul sollen och Kompetenzzentren am Beräich vun der Psychopädagogie entstoen. Dobäi kënn och e Centre pour le développement intellectuel, e CDI, fir Kanner a Jugendlecher mat enger autistescher Spektrumssteierung, pedagogesch Atelieren, eng Sportshal an eng Schwämm, fir beschtméiglech op d'Besoinen vun dëse jonke Mënschen anzegoen.

Da ginn och urbanistesche Amenagementen a weider Infrastrukture ronderëm d'Terrass bei den Héichwee realiséiert. Dëst ass déi zweet Phas vun dësem Projet. Den aktuelle Plang gesäit vir, datt d'Terrass soll aus enger zentraler Partie bestoe mat engem groussen Deel fir Foussgänger. De weideren Deel ronderëm wäert am Respekt vum aktuelle Konzept weidergefuert ginn, deen d'duuss Mobilitéit an d'Zesummeliweien, also e gesellschaftlechen Austausch, favoriséiert. Hei gëtt dann och vill op Begrënnung gesat, op Luucht an op eng modern Gestaltung vum öffentlichen Raum.

An natierlech hunn ech mer d'Filetsstéck gehale fir ganz zum Schluss: Fir déi Kultur- a Museksbegeeshtert, an dat si mer jo quasi allegueren, ass et nämlech déi gutt Nouvelle, dass d'Rockhal vergréissert gëtt. D'Rockhal ass an Tëschenzäit bal 20 Joer al an do mussen Adaptatiounen gemaach ginn. D'Entréeshal gëtt zum Beispill méi grouss. De Food and Drinks ass am Moment nach ëmmer baussen, dat soll geännert

ginn. De grouss Sall gëtt och nach eemol vergréissert an da gëtt och dervunner profitéiert, dass d'Gebai och energieatesch sanéiert gëtt. Hei sollen elo weider Etüde gemaach ginn, fir e prezise Programm opzesetzen an dann eng Enveloppe budgétaire ze identifizéieren.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, domat schléissen ech d'Presentatioun vun den eenzelne Projeten of. Fir kuerz op de prozeduralen Detail anzegoen, sief gesot, dass de Minister François Bausch déi Lëscht, déi ech grad detailléiert hunn, de 14. Juli an der Chamber deposéiert huet. Mir kruten déi Infrastrukturprojeten den 29. Februar, den 21. Mäerz an den 28. Mäerz am Detail an der Chamberskommission vun der Ministesch Yuriko Backes virgestallt, där ech och villmools Merci soe fir hir Presenz ëmmer an der Kommission. Dat gëtt ganz appreciéiert.

Et ass esou, dass de geneeë Käschtepunkt vun all de Projeten nach net bekannt ass, well jo elo nach, wa mer d'Motioun stëmmen, Etüden an Expertise gemaach ginn, éier déi verschidde Projete kënnen geplangt a gebaut ginn. D'Kommission huet awer an hirer Sëtzung vum 18. Abrëll hiren Ok zum Rapport ginn a géif der Chamber proposéieren, der Regierung Gréng Luucht ze ginn, fir dës Projeten ze realiséieren.

An deem Sënn iwwerreechen ech Iech, Här President, dann och déi bekannte Motioun, mat där d'Chamber hiren Accord fir dës grouss Projete ka ginn.

Motion 1

« Grands projets d'infrastructure réalisés par l'État »

La Chambre des Députés,

vu d'une part,

– la nécessité de garantir une transparence optimale lors de l'élaboration des grands projets d'infrastructure ;

– vu la volonté du Gouvernement d'assurer la définition, la conception et la mise en œuvre d'une politique intégrée en matière d'aménagement du territoire, de réseaux de transports et de bâtiments publics ;

vu d'autre part,

– l'avis de la Cour des comptes sur l'adaptation du budget voté des grands projets d'infrastructure du 22 mars 2001 ;

– la motion de la Chambre des Députés du 29 janvier 2002 adoptée suite à la présentation de l'avis précité ;

– les propositions des groupes parlementaires au sujet d'une amélioration des procédures permettant d'éviter les dépassements des coûts des grands projets d'infrastructure dans le futur, transmises en date du 12 avril 2005 par Monsieur le Président de la Chambre des Députés à Monsieur le Premier ministre ;

vu la nouvelle procédure à suivre en matière de préparation et de présentation des grands projets d'infrastructure adoptée en date du 3 avril 2006 par la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire et des Comptes sur proposition de Monsieur le Ministre des Travaux publics et dont les points principaux ont été repris dans une motion « grands projets d'infrastructure Travaux publics » du 23 octobre 2008 ;

considérant que ladite procédure répond aux préoccupations exprimées dans la motion précitée du 29 janvier 2002 ;

vu la motion du 13 mai 2009 de la Chambre des Députés invitant le Gouvernement à veiller à ce que ces procédures soient appliquées, mutatis mutandis, par tous les départements ministériels lors de la mise en œuvre de projets d'infrastructure susceptibles d'atteindre un coût d'au moins 10 millions d'euros ;

vu la liste des projets d'infrastructure susceptibles d'atteindre un coût d'au moins 10 millions d'euros, à soumettre à

l'approbation de la Chambre des Députés en vue de l'autorisation pour l'imputation des dépenses pour frais d'études et d'élaboration d'un avant-projet détaillé (APD), présentée lors des réunions des 29 février, 21 mars et 28 mars 2024 de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics ;

considérant que, suite à l'entrée en vigueur de la loi du 8 juillet 2021 modifiant la loi modifiée du 25 juillet 2002 portant création d'un établissement public pour la réalisation des équipements de l'État sur le site de Belval-Ouest, l'établissement public Fonds Belval n'a plus besoin d'être autorisé au préalable par une loi spéciale pour pouvoir mettre en œuvre un projet d'infrastructure. Désormais, le Fonds Belval applique, en tant qu'établissement public, les mêmes conditions de transparence et d'accord de principe pour la réalisation de ses projets de construction ou de transformation pour le compte de l'État que les administrations publiques. Ses projets s'ajoutent donc comme nouvelle catégorie de financement à la liste annuelle des grands projets d'infrastructure soumise pour approbation à la Chambre des Députés ;

considérant que, suite aux informations détaillées fournies par les responsables du Ministère de la Mobilité et des Travaux publics et de la Société nationale des chemins de fer luxembourgeois, la Commission de la Mobilité et des Travaux publics a avisé favorablement chaque projet de la liste présentée ;

marque son accord à l'élaboration des études nécessaires à la réalisation des projets en cause à partir de l'exercice budgétaire 2024 afin de garantir les objectifs suivants :

a. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics administratifs

- Centre mosellan à Ehnen – réaménagement et extension
- Bâtiment administratif rue de Hollerich
- Cité des contributions directes au Kirchberg
- Administration de la nature et des forêts Schwaarzzenhaff à Steinfort
- Futur Parc des Congrès et Expositions au Kirchberg
- Bâtiment administratif Kirchberg – aménagement intérieur
- Institut viti-vinicole à Remich

b. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics scolaires

- Lycée technique Ettelbruck – rénovation
- EHTL à Diekirch – rénovation

c. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux

- Internat socio-familial à Dudelange
- Maison pour jeunes adultes à Pétange
- Structure d'hébergement pour DPI à Dudelange
- Internat socio-familial pour enfants de l'enseignement fondamental Luxembourg-Rollingergrund

d. Fonds des routes

- OA1374 – N56 Hollerich
- OA788 Pont Passerelle : Réhabilitation des infrastructures et réaménagement des alentours
- PC15 – Itinéraire cyclable express entre Schieren et Bettendorf – Nordstad 2035
- N7/N17/CR356 – Contournement de proximité Diekirch – Nordstad 2035
- N7 Nouvel axe central apaisé avec voies bus entre Erpeldange-sur-Sûre et Diekirch – Nordstad 2035
- N7 Déplacement de la N7 entre Erpeldange-sur-Sûre et Diekirch – Nordstad 2035
- B7 Pôle d'échange à Erpeldange-sur-Sûre – Nordstad 2035
- B7/N15/CR349 Contournement de proximité Ettelbruck – Nordstad 2035
- B7 Mise à 2x2 voies de la B7 entre Ettelbruck et Fridhaff – Nordstad 2035

- N7 Nouvel accès secondaire Fridhaff – caserne Herrenberg
- N17 Aménagement rue Clairefontaine de Diekirch à Blesbruck avec reconstruction OA163/Blees
- Réaménagement N13 Pontpierre–Bergem
- Réaménagement N33/CR165 Kayl
- CR134 Manternach vers Wecker PR 21.550 – 23.100
- OA756 Reconstruction de l'OA à Alzingen sur CFL (N3)
- Réaménagement Avenue de l'Europe (N31) – Biff–Athus
- Centre multimodal et P&R autoroutier (A3/Échangeur Dudelange)
- Quais d'accostage à Remich

e. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds du rail

- Réseau national. Remplacement des dispatchers GSM-R
- Pôle d'échange multimodal de la Gare de Hollerich
- Construction d'un nouveau bâtiment pour le BMS (Building Management System) à Luxembourg-Hollerich
- Gare de Wasserbillig. Aménagement d'un poste directeur. Construction du bâtiment
- Construction du Centre national du patrimoine ferroviaire à Pétange
- Gare de Pétange. Aménagement du nouveau poste directeur Sud-Ouest. Construction du bâtiment
- Gare de Pétange. Déplacement et mise en souterrain de lignes à haute tension
- Ligne de Pétange à Esch-sur-Alzette. Renouvellement des installations de traction électrique
- Gare de Bettembourg. Aménagement d'un bâtiment P&R
- Gare de Bettembourg. Réaménagement du souterrain Nord pour piétons
- Gare de Dudelange-Usines. Modernisation et mise en conformité des infrastructures ferroviaires
- Ligne de Bettembourg à Volmerange-les-Mines. Suppression du passage à niveau 103a à Dudelange
- Ligne de Bettembourg à Volmerange-les-Mines. Suppression des passages à niveau 103b et 104a à Dudelange
- Ligne de Luxembourg à Troisvierges. Suppression du passage à niveau N°13 à Dommeldange

f. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds Belval

- Réalisation de deux Centres de compétences à Esch-Belval
- Réalisation des aménagements urbains et infrastructures de la terrasse des hauts-fourneaux – phase 2
- Projet d'aménagement de la Rockhal

(s.) Corinne Cahen, Yves Cruchten, Emile Eicher, Marc Goergen, Meris Sehovic, David Wagner.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Cahen.

Mme Corinne Cahen (DP), rapportrice | An da wier ech bal fäerdeg. Ech wëll awer net vergiessen, all deene Beamte vun de sëllegen Administratiounen a vum Ministère Merci ze soen, éischters fir déi ganz Aarbecht, déi si sech mat de Presentatiounen gemaach hunn. Dann awer och a ganz besonnesch fir hir Zäit, déi se sech geholl hunn, fir eis eeben all dës Projeten am Detail an der Kommissioun virzustellen an op eis Froen ze äntwerten. Dat wäerte mer, wéi gesot, och an Zukunft da wëllen esou bäibehalen, och fir déi Projeten, déi ënner 30 Milliounen wäerte chiffriert ginn. E besonnesche Merci ass fir d'Tania Sonnetti an d'Christine Fixmer.

An domat soen ech Iech all villmools Merci fir d'No-lauschteren a ginn heimat och den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei fir déi Motioun. Villmools merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen der Madamm Rapportrice villmools Merci fir hire Rapport a fir hiren Tour duerch d'ganzt Land.

Den éischten ageschriwwene Riedner ass dann den Här Emile Eicher. Här Eicher, Dir hutt d'Wuert.

Débat

M. Emile Eicher (CSV) | Merci, Här President. Madamm Ministesch, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Lëtzebuerg charakteriséiert sech duerch e begrenzten Territoire, eng dynamesch Wirtschaft an eng wuessend Populatioun. Émsou méi wichteg ass et, dass den Amenagement vun eise Territoire zesumme mat der Mobilitéit, der Aarbecht, dem Wunraum, der Fräizäit vun de Leit an der Biodiversitéit geduecht gëtt.

Mir steieren op de 700.000-Awunner-Staat zou an d'Unzuel vu Leit, déi all Dag op Lëtzebuerg schaffe kommen, geet konstant an d'Luucht. Dat bedeit, dass mer derfir suerge mussen, dass d'Leit sécher, séier a bequeem op d'Aarbecht kommen. Fir eis geet dat just duerch eng multimodal Mobilitéit.

Dofir ziilt dës Regierung an eise Koalitiounsaccord drop of, déi ëffentlech Verkéiersmëttel ze verbesseren, andeems mer den Zuch, de Bus an den Tram besser openeen ofstëmmen a gutt vernetze mat dem Individualverkéier. Gläichzäiteg leeë mer Wäert drop, d'Reseue vun de Foussgänger- a Vëlosweeër auszubauen. Och huet sech dës Regierung op de Fändel geschriwwen, Verbesserungen am Stroosseverkéier an am Stroossebau ze ënnerhuelen. Dofir brauche mer eng enk Zesummenaarbecht mam Secteur, der Gesellschaft an notament de Gemengen, woubäi de Plan national de mobilité 2035, de PNM, eng wichteg Roll spillt.

Här President, et géif ze wäit féieren, op all déi 48 Projeten anzegoen, déi mir dëst Joer op der Lëscht vun de Grands projets d'infrastructure fannen. Ech mengen, d'Madamm Corinne Cahen huet dat in extenso brillant gemaach. Erlaabt mer dofir, just e puer Projeten an engem regionale Kontext ze erklären. Wichteg ass et awer, op dëser Plaz ze ënnersträichen, dass de Gros vun de Projeten nach kee präzise finanzielle Kader huet, well dofir justement den Accord vun der Chamber gebraucht gëtt, fir mat de spezifeschen Etüden unzefänken.

Virewech e puer méi generell Remarken:

Eleng 126 Milliounen ginn an de Fonds Belval investéiert.

Hisiichtlech de Fonds du rail gëtt et siwen Investisementer an der Regioun Süden, zwee am Zentrum a jeeeweils een an de Regiounen Osten an Norden. D'Schinnennetz soll duerch weider Etüden analyséiert an ausgebaut ginn. D'Heefegkeet an d'Pénktlechkeet vun den Zich soll verbessert ginn an nei Quaien amenagéiert an och securiséiert ginn. Domat erhoffe mir eis, den Zuch nach méi attraktiv fir den aldeegleche Verkéier ze maachen.

Zum Ausbau vun de Vëlospisten an dem Matdenke vu Vëlosweeër beim Stroossebau ass d'Mobilitéitskonzept Nordstad 2035 e ganz gutt Beispill. Eent vun de Schlësselkonzepter ass hei d'Kreatioun vun engem performante Vëloswee laanscht d'Sauer an d'Uelzecht vu Schiere bis Bettenduerf. Op d'Nordstad kommen ech awer herno nach méi am Detail ze schwätzen.

Am Stroosseverkéier leeë mir vill Wäert drop, datt d'Chantieren op nationalem Niveau besser matene koordinéiert ginn.

Här President, fänke mer méi prezis un – a wéi kënnt et anescht sinn? – mat dem Norden. Hei huet de Fonds des routes et gutt gemengt, well vu 17

viséierte Projeten am Stroossebau sinn der 8 am Norden, a fir et méi genau ze soen, an der Nordstad. Dat weist net just d'Wichtigkeet vun der Nordstad als drëtten Zentrum vum Land, mee och datt d'Regierung d'Nordstad voll a ganz ënnerstëtzt.

Fir dass d'Nordstad sech zu engem urbanen Zentrum entwéckele kann, mussen d'Haaptachsen tëschent Ettelbréck an Dikrech vum Transitverkéier entlaascht ginn. An deem Sënn wäerten zwee nei Contournementen entstoën, dee vun Ettelbréck an dee vun Dikrech, an d'B7 tëschent Ettelbréck an dem Fridhaff gëtt op zweemol zwou Spueren ausgebaut.

Dat wäert warscheinlech déi Investitioun sinn, déi dem Norden am meeschte wäert hëllefen, well mer am Dauerstau sinn, wa mer vu Colmer-Bierg an den Enkpass Ettelbréck–Dikrech wëlle kommen, an et ass fir eis net nëmmen eng Entlaaschtung vun deenen zwou Stied, mee et ass eng grouss Hëllef fir dee ganzen Transitverkéier, deen owes a Richtung Norden a moies a Richtung Süde geet, wou mer ganz séier emol eng Véierelstonn bis eng hallef Stonn am Stau stinn.

Dësen Ausbau féiert zu enger dauerhafter Verkéiersberouegung an de Stadzentren Dikrech an Ettelbréck. An d'Konsequenz dovunner ass: D'Liewensqualitéit vun de Leit geet erop. Mee wat bedeit dat konkret? Dat bedeit, dass fir déi Leit, déi do wunnen a schafen, neie Qualitéitswunraum entsteet. Dofir ass et émsou méi wichteg, datt d'Verkéiersachse ronderëm gutt fonctionéieren an Entlaaschtung duerstellen.

Modern Parkanlagen, manner Individualverkéier an Erhuelung fir d'Leit sinn dofir onëmgänglech. Grad an eiser haiteger Zäit vum Klimawissel ass et esou wichteg, Begrëngung matzedenken, fir déi stättesch Entwécklung besser ze geréieren. Hei hu mer e flott Beispill, wéi een och am urbane Raum géint Hëtze-welle virgoe kann.

Mir begrëssen an deem Sënn d'Gespräicher tëschent de Gemengen an der Ministesch, fir hei pragmatéisch Léisungen ze fannen, fir datt sech d'Nordstad zu engem urbanen Zentrum entwéckele kann an déi zentral Achsen tëschent Ettelbréck an Dikrech vum Transitverkéier befreit ginn.

Da gëtt awer och a Schoulen investéiert am Norden, dorënner de Lycée technique zu Ettelbréck an den EHTL, déi sougenannt Hotelsschoul zu Dikrech. Hei si laang erwaarte Renovatiounen dréngend néideg. Besonnesch am technesche Beräich mussen d'Infrastrukture konform gesat ginn. Doduerch geet d'Attraktivitéit vun deenen zwou Schoulen natierlech erop. A mir sinn och frou, datt de Standuert Dikrech vun der Hotelsschoul net a Fro gestallt gëtt.

Här President, eriwwe an den Osten, wou a vill vun den ëffentlechen Administratiounen, wéi den Institut viti-vinicole zu Réimech oder de Centre mosellan zu Éinen, investéiert gëtt. Do kann ee scho bal soen: „Endlech!“ De Centre mosellan waart scho säit 20 Joer drop, fir déi gréisser Renovatiounen fäerdegstellen. An d'Madamm Octavie Modert hat mer gesot, datt si scho virun 20 Joer eng Fuerderung gestallt huet un den haitege Chamberspräsident, deemolege Minister, fir eng Etüd do ze lancéieren.

(Interruptions et hilarité)

Am Institut viti-vinicole muss de Labo onbedéngt ugepasst a moderniséiert ginn, well en total vereelt ass. Dësen ass vu bedeiender Wichtigkeet fir d'Wënzer, well hei hir Haaptuspriechpartner a Saache Berodung, Qualitéitssécherung an Upassung un déi nei Technologiestandarde sëtzen.

Well den Tourismus an d'Notze vun de sougenannte „Bateaux de plaisir“ op der Musel zënter de 60er-Jore

konstant an d'Luucht geet, muss d'Offer u Plazen, wou d'Schëffer kënnen uleeën, eropgesat ginn. Dofir sollen Deeler vum Flossquerschnitt renovéiert ginn, souwéi en neie Quai zu Réimech amenagéiert ginn. Déi bestoend Infrastrukture mussen dem aktuelle Stand vun der Technik ugepasst ginn.

Eng flott Erweiderung, fir den Accueil vum Tourismus op der Musel ze ënnerstëtzen, ass, d'Offer u Waasseraktivitéiten ze entfalen.

Dir Dammen an Dir Hären, elo an den Zentrum: An der Rue de Hollerich gëtt den Ausbau vu Sozial-servicer virgesinn. Op dësem Site, wou virdun de CTIE war, sollen op enger Fläch vu 14.600 Meeterkaree weider Verwaltungen a Servicer regruppéiert ginn. Doriwwer eraus soll d'ADEM hiren neie Sëtz hei kréien an den Echange mat de Leit duerch sougenannten „Zones ouvertes au public“ vereinfacht ginn. 500 Meeterkaree sinn dann och geduecht fir kommerziell Aktivitéiten. Dee ganze Projet fannen mir immens begrüßenswäert.

An dann nach eng méi grouss Envergure huet den zukünftige Kongress- an Expopark op dem haitege Sëtz vun der Luxexpo. Ënnert dem Ministère de l'Économie soll hei en neie Kongress- an Ausstellungspark entstoen, dat op engem Areal vun eelef Hektar.

Och wichteg ze erwänen ass de Bau vun engem Internat socio-familial am Rollengergronn. Bis elo hu mir hei am Land just zwee Internater fir Jonker aus dem Fundamental, an déi befanne sech allen zwee bei eis op der Nordspëtz. An et war vun der Madamm Corinne Cahen scho gesot ginn: D'Demande fir esou Leit ënnerdaach ze bréngen, hëlt permanent zou. Et ass eng extreem wichteg Investitioun an d'Zukunft. An den Zentrum soll och déi éischt Infrastruktur kréien.

Zum Schluss e Wuert zum Süden: De manière générale gëtt hei vill am soziale Beräich gemaach, mat Investitiounen an d'Internat socio-familial zu Diddeleng, an d'Maison pour jeunes adultes zu Péiteng an an d'Structure d'hébergement zu Diddeleng fir Demandeurs vun enger Protection internationale. Dës Projeten, Bau- respektiv Ëmbauaarbechten, fanne mir immens gutt, wëssend, datt de Besoin fir esou Strukturen dréngend ass.

Déi siwe Projeten am Kader vum Fonds du rail am Süde sollen eiser Meenung no och derzou bäidroen, dass den ëffentlechen Transport virun allem vun der Frontalieren nach méi genotzt gëtt. Ervirliewe wëll ech do den Amenagement vun der Gare zu Péiteng a vun der Gare zu Beetebuerg an d'Moderniséierung vun der Gare Diddeleng-Schmelz am Kader vum Projet NeiSchmelz.

Immens flott fanne mir och de Bau vun engem Centre national du patrimoine ferroviaire zu Péiteng. Erlaabt mer, vläicht hei e klengen Denkestouss ze ginn: D'Pompjeeë froen eis scho laang, fir och esou en nationalen Zenter ze kréien. Si hunn zu Wolz eng kleng Installatioun. Mee ech kann Iech just soen: Zu Maarnech an dem RTL-Gebai stinn Honnerte vu Geräter, Camione vun allen Sorten, zum Deel och virun der Dier. Déi géife sech freeën, wa se eng Plaz géife fannen, fir déi och dem Grand public zougänglech ze maachen.

Dann zu engem leschte wichtege Punkt: de Projet vum Centre multimodal an de Park&Ride op der A3, Echangeur Diddeleng. Hei hu mer et och erëm mat engem gudde Beispill ze doen, datt net ee Verkéiersmëttel eleng geduecht gëtt, mee datt op Verkéiersknackpunkte Park&Ride gebaut ginn, fir den Automam ëffentlechen Transport ze verbannen, beispillsweis och, fir Fuergemeinschaften ze erméiglechen. Ausserdeem gëtt och do e Busarrêt an e sécuriséierte

Parking fir Camione matgebaut, e ganz wäitsichteg Projekt.

Mir gesinn, d'Regierung leet ganz vill Wäert drop, d'Investitiounen och an Zukunft héichzehalen. Grad am Moment, wou de Bau sech an enger Kris befënnt, ass et wichteg, en Zeechen ze setzen, dass hir Zukunft geséchert ass, andeems eng ganz Partie Projeten, déi wichteg an dréngend noutwendeg sinn, realiséiert ginn, fir hinnen och Sécherheet a Planungssécherheet fir d'Zukunft ze ginn. Fir eis ass dat e kloert Bekenntnis fir eis Betriber am Bau, datt mir si net am Stéch loosse. Au contraire, mir gi gezielt mat héijen Investitiounen eran, fir Aarbechtsplazen ofzesécheren an dem Bausecteur erëm eng gewëssen Dynamik ze ginn. D'Motioun mat de Projeten, déi eis hei virleiert, dréit der Realitéit vum Terrain Rechnung. Erlaabt mer, Iech ze froen, Madamm Ministesch, datt déi Projeten dann och schnell kënnen ëmgesat ginn.

An deem Sënn soen ech Iech perséinlech Merci, Ärem Virgänger awer och, an alle Mataarbechter aus de Ministère an aus de Verwaltungen fir déi formidabel Aarbecht, déi se hei geleescht hunn. A selbstverständlech gi mir och den Accord als CSV zu dëser Motioun. Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Eicher. Den Här Bausch wollt Iech eng Fro stellen. Sidd Der domat d'accord?

M. Emile Eicher (CSV) | Jo.

M. Claude Wiseler, Président | Här Bausch.

M. François Bausch (déi gréng) | Merci, Här President. An och merci, datt ech dem Här Eicher déi Fro ka stellen. Ech hunn elo mat Spannung gewaart, awer, Här Eicher, ech muss Iech soen, datt Der am Numm vun der CSV och eppes kéint soen zu deem Gebai um Kierchbierg vun ArcelorMittal, wou jo de Staat natierlech do elo e gréisseren Deel vum Gebai iwwerhëlt.

Ech ka mech erënneren, um Enn vun der leschter Legislaturperiod: Den Här Mosar, dee war net méi ze bändegen an der Chamber, ...

(Hilarité)

... fir géint dee Projet ze schwätzen. An et wier jo hei de Moment gewiescht, fir elo ze soen: „Nee, mir wëllen dat net.“ An duerfir huet et mech e bëssen iwwerrascht, datt Der dat guer net erwänt hutt. Wéi ass et zu deem Revirement do komm bei der CSV, datt Der elo kee Problem méi domadder hutt?

Merci.

M. Emile Eicher (CSV) | Ech mengen, dee Projet ass laang diskutéiert ginn, och bei eis innerhalb vun der CSV. Mir hunn en extreem deier fonnt par rapport zu anere Gebaier, wou och d'Stad Lëtzebuerg mer gesot huet, datt si zu vill bëlleger Präisser drukomm ass.

Et ass jo awer och esou, datt mer eis bewosst sinn, datt et do net eleng ëm de Staat geet, mee och ëm eng grouss Firma, déi hei wëllt eng ...

(Interruptions diverses)

... déi och wëllt hei ...

M. François Bausch (déi gréng) | Déi Argementer, déi hat ech och ubruecht, Här Eicher!

M. Emile Eicher (CSV) | Jo, wëll Iech just ... Ech hunn och net gesot, datt déi ganz falsch sinn. Mee et muss een awer wëssen, datt mir esou net virufuere kënnen, datt mir eis esou deier Gebaier net leeschte kënnen an och net bei all Firma, déi a Schwierigkeeten ass, agräifen kënnen an da soen: „Mir bauen elo en neie Siège social fir déi Firma.“ Dat geet net.

Et ass elo eng Kéier gelaf. Ech mengen ...

(Interruption par M. François Bausch)

M. Franz Fayot (LSAP) | Ass ArcelorMittal a Schwierigkeeten?

M. Emile Eicher (CSV) | Ech schwätzen net vun ArcelorMittal, mee ech schwätzen zum Beispill vun enger Firma, déi bei eis elo ass, eng Tarkett Sommer, déi an décke Schwierigkeeten ass. Dat mécht mir ganz vill Suergen. An ech mengen, et ass net méiglech, fir och iwwerall déif an d'Täsch ze gräifen, well et einfach net geet.

(Interruption par M. François Bausch)

M. Claude Wiseler, Président | Ech hunn eng Wuertmeldung vum Här Mosar. Här Mosar, dat passt zwar elo net hei an d'Organisatioun, déi mer awer solle maachen.

M. Laurent Mosar (CSV) | Fait personnel, Här President!

M. Claude Wiseler, Président | Ech ginn Iech d'Wuert, well Der ugeschwat gi sidd, awer extreem kuerz. Dir hutt 15 Sekonnen.

(Hilarité)

Allez!

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech si ganz kuerz, Här President. Ech wollt just dem Här Bausch soen, datt dee Projet géint d'Stëmme vun der CSV gestëmmt ginn ass, mee datt dunn duerno leider en Notairesakt ënnerschriwwen ginn ass an datt een natierlech sech net méi ka géint en Notairesakt wieren an deen annuléieren, Här Bausch.

M. Claude Wiseler, Président | Sou, elo ass déi Diskussioun ...

M. François Bausch (déi gréng) | Här Mosar, deelt Dir dann dem Här Eicher seng Argumentatioun haut?

M. Claude Wiseler, Président | Här Bausch, elo ass déi Diskussioun och eriwuer. Ech soen dem Här Eicher villmools Merci. An deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Yves Cruchten. Här Cruchten, Dir hutt d'Wuert.

M. Yves Cruchten (LSAP) | Merci, Här President. Sou wéi eis Kommissiounspräsidentin, d'Madamm Cahen, et virdro scho gesot huet, hu mer an der Kommissioun eng Diskussioun gefouert am Kader vun där heiter Debatt, ob mer, nodeems zejoert de Montant gehéicht gouf, vun deem un d'Chamber muss e Gesetz stëmme bei gréissere Projeten – dee Montant ass vu 40 Milliounen op 60 Milliounen gehéicht ginn –, dat net awer och sollte maachen am Kader vun dëser Debatt. Mir hunn nämlech bis elo ëmmer alleguerten déi Projeten hei an enger Motioun festgehalen, déi iwwer 10 Milliounen erausgaange sinn. Dat war deemools de Wonsch, virun 20, 25 Joer, fir dass awer eng demokratesch Kontroll vun dem Parlament kéint stattfannen iwwer alleguerten déi Projeten, déi beim Staat realiséiert ginn.

An ech wëll och soen, dass mer eis eens gi sinn, fir ze soen: „Kommt, mer hiewen och deen heite Montant. Mir hiewen deen op 30 Milliounen.“ A mir hunn eis och d'Versprieche ginn an der Kommissioun, dass mer dann awer déi aner Projeten, déi vläicht net grad 30 Milliounen sinn, déi awer och schonn eng gewëssen Importanz hunn, nawell géifen an der Kommissioun diskutéieren, soudass awer d'Deputéiert allkéiers en connaissance de cause sinn an ëmmer wëssen, ëm wat et geet. Ech wëll soen, dass mir als Partei déi dote Marschroute kënnen deelen.

Am Numm vun där selwechter Partei géif ech gären der Madamm Backes villmools Merci soen, an all hire

Mataarbechter vun de Verwaltungen, awer och de Vertrieeder vun der Eisebunn, déi an deene leschte Woche bei eis komm sinn an eis zolidd Erklärungen ginn hunn zu allegueren deene Projeten. Dat huet et den Deputéierten erlaabt, sech e kloert Bild ze maachen iwwer alles, wat Ponts et chaussées, Bâtiments publics, awer och d'Eisebunn sou alles wëlle hunn.

Elo zu deenen eenzelne Projeten. Ech kéint Iech elo hei verzielen, wéi eng vun deenen 48 Projeten, déi mer haut guttheeschen, mir perséinlech oder menger Partei ganz besonnesch um Härz ze leien, vläicht och well se bei mir am Walbeziirk sinn, mee ech gesinn awer net wierklech eng Plus-value doranner, fir dat elo nach eng drëtze Kéier ze maachen. Ech mengen, d'Madamm Rapportrice huet an hirer Interventioun hei ganz gutt an zerguttst Erklärungen zu all deenen eenzele Projete ginn, soudass ech mir an Iech et géif erspieren, dat elo nach eng Kéier alles ze widderhuelen.

Ech wëll och keng Prioriséierung maachen a keng Hitparad vun deene Projeten. Ech wëll och soen, dass et net drëms geet, ofzeweien, wéi vill Projeten am Norden, am Osten, am Zentrum oder am Süde gemeet ginn.

Ech mengen, Problemer vum Verkéier, Problemer vu Schoulen, déi musse renovéiert ginn, där gëtt et iwwerall an eisem Land. An dofir sinn an eisen Aen all déi 48 Projete wichteg, egal ob et sech hei ëm Stroossebauprojeten handelt oder ëm de Reamenagement vu Garen, d'Renovatioun vu Schoulen oder Strukturen am soziale Beräich, wéi déi fir Jugendlecher oder och nach d'Demandeurs de protection internationale.

Bemierke sollte mer, dass dës Projeten nach all vun der vieregter Regierung ausgeschafft goufen. An dofir bleiwe mir als Partei eis jo trei, wa mer se och haut matdroen, och wa mer den Ament net méi um Regierungsdësch setzen. Der neier Regierung muss een dann awer och zegutthalen, dass se all déi Projete vun hire Virgänger iwwerholl huet a weiderdreift.

A wann ech Iech a mir et elo erspuert hunn, eenzel Projeten iwwerschwänglech ze luewen, sou wëll ech awer vu menger Riedezäit profitéieren, fir hei eng méi generell Diskussioun iwwer de Volet vum Verkéier ze féieren. Mir hunn, Här President, an der leschter Legislaturperiod e ganz wichtegt Dokument ugeholl, a mengen Aen eent vun de wichtegsten Dokumenter iwwerhaupt, wann et ëm d'Zukunft vun eisem Land geet. Ech schwätzen natierlech vum Plan national de mobilité 2035.

Et ass fir mech nom IVL virun iwwer 20 Joer endlech e strateegesch Dokument, dat ee vun de grouse Problemer ugeet, déi mer am Land hunn, nämlech de Verkéier. Et geet souguer, menger Meinung no, doriwwer eraus. Et ass eng Gesamtapproch zu der Thematik an et liwwert Äntwerten, souwuel op d'Situatioun vun haut, awer et mécht och eng seriö Projektioun op déi zukünfteg Entwécklung a kuckt och endlech iwwer eis Landesgrenzen eraus.

Et kann ee vläicht mat deem engen oder aneren Element aus dem PNM net d'accord sinn, där Saache fannen ech der och, mee insgesamt ass hei eng gutt an eng wichteg Aarbecht geleescht ginn. Déi vieregter Regierung gradewéi de responsabele Minister Bausch gehéieren dofir hei gelueft.

Wat huet dat elo mat där Debatt hei ze dinn? Ben, ech géif mer wënschen, dass mer an Zukunft, wa mer iwwer déi grouss Infrastrukturprojeten an der Chamber schwätzen, dann de Lien vun deem ville Stroossebau, awer vläicht och deem een oder aneren Eisebunnprojete, mat der Ëmsetzung vum PNM maachen.

Bei de grouse Projete musse mer jo souwiesou e Gesetz maachen, wat mer hei stëmmen, mee och déi vill kleng Projete gehéieren zu där Gesamtstrategie. Dat hei wär vläicht d'Geleeënheet, fir eemol d'Joer an der Kommissioun de Suivi ze maachen: Wou si mer drum mat der Ëmsetzung vum PNM? Wat huet vläicht geännert oder wat huet evoluéiert? Wat steet nach alles op?

Ech hunn hei bewosst keng Resolutioun derzou verfaasst, well ech mer sécher sinn, dass mer, esou wéi mer an der Kommissioun zesummeschaffen, wäerten e Wee fannen, fir dass mir als Chamber d'Ëmsetzung vun deem PNM op iergend eng Manéier kënne begleeten.

Här President, wéi ech virdu gesot hunn, steet d'LSAP hanner all deene Projeten, déi mer elo solle guttheeschen, a mir stëmmen natierlech dës Motioun mat. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Villmools Merci, Här Cruchten. Dann ass elo d'Wuert fir den Här Jeff Engelen. Här Engelen.

M. Jeff Engelen (ADR) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, erlaabt mir, fir unzefänken, vun eiser Säit aus der Madamm Corinne Cahen en härezele Merci ze soe fir hire mëndlechen a schrëftleche Rapport zu dësem Projet vun de gréisseren Infrastrukturen.

Zanter dem Joer 2006 gëtt all Joer hei an der Chamber all Projet tëschent 10 a 60 Milliounen – virdu war et 40 Milliounen, vum leschte Joer u 60 Milliounen – am Virfeld vun der zoustänneger Kommissioun op Propositioun vum zoustännegen Minister diskutéiert an an enger Motioun festgehalen, wou dann d'Chamber zoustëmmt oder net. Wat mer dann och hei haut maachen.

Wann d'Chamber dës Projeten zoustëmmt, da kann d'Regierung ufänken, déi eenzel Projete virzebereeden. Ech mengen, als véierte Riedner an esou senger Debatt wëll ech net all eenzelne Projet hei belichten. Dat hu meng Virgänger gemaach, an d'Madamm Cahen huet dat ganz detailléiert gemaach.

Méi generell ass ze soen, dass eenzel Projeten, déi hei dra sinn, d'Affer si vun eisem strammen an onkontrolléierte Wuesstum. Mir wëssen all net mat deem System, wéi en elo de Moment funktionéiert, wuer Lëtzebuerg histeiert an den nächste Joerzénge. Hei wier dréngend en iwwerparteilche Konsens ze fannen – soe mer mol eng Aart Zukunftsdebat, wann Der esou wëllt –, fir deem gerecht ze ginn. Wann ons dat net geléngt, da si vill Projeten, déi mer haut stëmmen, muer oder iwwermuer ze kleng an da musse mer erëm doriwwer ofstëmmen.

Awer iergendwa stousse mer och an dësem Land un eis Grenzen, an do soe mir: Besser, mer kucken elo derno, wuer et higeet, wéi an enger Rei vu Joren, wann d'Problemer ëmmer méi grouss ginn a mir net wëssen, wuer et higeet a wuer et histeiert.

Une voix | Très bien!

M. Jeff Engelen (ADR) | An da gëtt et weesentlech méi schwéier.

Déi 48 Projeten, iwwer déi mer haut befannen, si verdeelt iwwer d'ganz Land. Déi fannen am Prinzip eis Zoustëmmung, mee erlaabt mer vläicht e puer méi allgemeng Bemierkungen oder Iwwerleeungen zu den Infrastrukturen.

Ass et net grad d'Konzentratioun virun allem an der Stad, déi den deegleche Verkéierskollaps provoziert? Haut, wou alles vernetzt ass, spillt et keng Roll méi,

wou déi verschidde Servicer etabliert sinn. Mir halen awer drop, dass mer an de Regione Antenne behalen, fir eng direkt a biergerno Berodung ze garantéieren. Digital ass vill, awer net alles.

Des Weideren erlaben ech mer hei, als Norddeputéierten e Passus aus dem Regierungsprogramm ze zitieren, an et zwar: „Afin d'améliorer la fréquence, la ponctualité et la fiabilité des trains, le Gouvernement examinera les possibilités pour la mise à double voie de toutes les lignes de chemin de fer existantes, et notamment le tronçon entre Sandweiler/Contern et Oetrange de la ligne allant de Luxembourg à Wasserbillig, ainsi que le tronçon entre Ettelbruck et Troisvierges-frontière de la ligne nord.“

Dës Ëmdeken vun dëser Regierung op déi vieregter Begrësse mir. Mir hate jo an enger Motioun den 22. Mäerz 2023 grad dat do gefuerdert, fir eng Etüd zu maachen, besonnesch nodeem den Zuchtrafik an den héijen Norde quasi bal ee Joer – fir genau ze sinn: eelef Méint – lamgeluecht war duerch den Tunnel Schieburg, mat dramatesche Konsequenzen fir all déi Leit, déi op d'Schaff ginn oder an d'Schoul gefuer sinn.

En anere Sujet nach am Norde betrëfft d'Nordstrooss. Do kucke mer hoffnungsvoll an d'Zukunft, besonnesch wann ee Follgendes liest am Regierungsprogramm: „La mise à quatre voies de la route du Nord N7, aux endroits où cela est possible, sera analysée.“ Beim Projet vun der Securitatioun vun der N7 hate mer jo grad duerfir dergéint gestëmmt an elo ass da Remedur do amgaangen. Emol kucken, wat erauskënn. Mir droen de Wonsch, dass no de Wieder, oder dem Geschriwwenen, och elo hei Neel mat Käpp gemaach ginn!

Une voix | Très bien!

M. Jeff Engelen (ADR) | D'ADR ass a bleift derfir: D'Nordstrooss soll op der ganzer Längt zweemol zweespuegig ausgebaut ginn; keng Autobunn, mee eng véierspuegig Strooss wéi déi vun Arel op Baaschtnech respektiv op Marche erop.

Erlaabt mer, nach an dësem Beräich och op Follgendes opmierksam ze maachen: Am Mëllerdall sinn zanter den Iwwerschwemmunge viru véier respektiv zwielef Joer nach eenzel Stroossen hallefsäiteg gespaart oder et ass deels eppes geschitt awer och deels nach näischt geschitt. Sou zum Beispill den CR364 vu Berdorf op de Grondhaff, ouni Aarbechten, ass deelweis gespaart. Den CR121 Mëllerdall–Braidweiler, Deelspärung ouni Luuchten, ouni Aarbechten. Deelspärung mat Ampel, mat Roude Luuchten, pardon, vun dem CR356 Mëllerdall–Waldbëlleg; an et gëtt hei scho säit zwee Joer geschafft.

Deelofsenkung vun dem CR118 Konsdref–Braidweiler Bréck–Mëllerdall, an der Héicht vun der Konsdrëffer Kläranlag, do gouf schon e puermol provisoresch gefléckt, awer dat rutscht ëmmer nach no. Den CR118 Konsdref–Konsdrëffer Millen, do gëtt e Foussgängerwee ugeluecht; Aarbechten zanter engem Joer, mee zanter sechs Méint rouen déi Aarbechten. Iechternach–Bollendorf, Héicht Ofzweigung Berduerf, Deelspärung ouni Rout Luuchte säit dräi Joer.

Mir wäeren dankbar, wann d'Madamm Ministesch sech géif dës Saach unhuelen!

Dann nach zwou Bemierkungen. Eng éischt: D'Koordinatioun vun de Chantieren, do wier et flott ... Mir si jo frou, wa geschafft gëtt, dass ass am Interesse vum Bierger. Mee et muss een awer och oppassen, dass een net vun enger Ëmleedung an déi aner fiert. Fir déi Leit, déi kënnen sinn, ass dat kee Problem. Mee

fir Leit, déi manner kënneg sinn op där Plaz, ass dat e Problem. An, ech mengen, et geet net ëmmer, ech weess dat, mee et sollt ee versichen, dat besser ze koordinéieren. Ech nennen Iech just ee Beispill aus eiser Gemeng: Mir haten eng Ëmleedung a wéi et fäerdeg war, hate mer an där Ëmleedung nach dräi Ëmleedungen hannendrun, fir op d'N12 ze kommen. Ech mengen, dat kéint ech Iech do illustréieren. Dat war net glécklech. Ech mengen, mir si kënneg do, mee Leit, déi net kënneg sinn, hunn domadder e Problem!

An dann nach eng lescht Bemierkung: Wa mer scho Stroossenarbechte maachen, wier et och gutt, wa mer se géife komplett maachen. Dat wëllt soen, ier mer ufänken, misst een d'Infrastruktur – wéi Kanal, Waasser, Stroum, Post, alles – kucken an da muss een dat matenee maachen. Mir hu schonn eenzel Chantieren erlieft, wou dat eent dann dëst Joer gemaach gëtt a kuerz drop oder ee Joer drop dat anert. An do wier et vläicht net schlecht, wann een dat géif koordinéieren.

Dëst alles si keng Virwërf, mee et solle Suggestiounen si fir d'Zukunft, fir Einzelnes besser ze maachen. An ech géif Iech domadder Merci soe fir Är Opmierksamkeet an ech géif d'Zoustëmmung bréngen vun der ADR zu dësem Gesetz. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Engelen. Dann ass elo d'Wuert fir den Här Sehovic. Här Sehovic.

M. Meris Sehovic (déi gréng) | Merci, Här President. Madamm Ministesch, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wann ee wierklech wëll verstoen, wéi eng Regierung tickt a wat hir Prioritéite sinn, da kuckt een – dat, mengen ech, hu mer jo gëschter, virgëschter gutt gesinn – op hire Budget an et kuckt een op d'Motioun mat de groussen Infrastrukturprojeten. Déi fir den haitegen Débat d'orientation virleien Lëscht vun insgesamt 48 grousser Projeten aus sechs staatlechen Investitiounsfongen ass an dësem Sënn – an dat hu mer jo och gëschter ëmmer erëm thematiséiert – och eng Iwwergangslëscht, géif ech soen.

Et ass den éischte Worf vun der neier Regierung an awer ass et och nach iergendwéi dee leschte Worf vun der leschter Regierung. A well et eng Iwwergangslëscht ass, déi – an, Madamm Ministesch, dat hutt Dir jo och an eise Kommissiounssëtzunge gesot – nach a groussen Deeler vun der Virgängerregierung virbereet ginn ass, bitt se eis e gudden Abléck a vläicht souguer heiansdo e méttlerweile e bëssen nostalgischen Abléck an déi gutt al Zäit, déi och scho gëschter ugeklongen ass.

Déi gutt al Zäit, déi ech mengen, ass nach net grad esou laang hier. Déi ass sechs Méint hier.

(Hilarité)

Et ass déi Zäit, wou nach eng progressiv Regierung d'Geschécker vun dësem Land gefouert huet.

(Brouhaha et interruptions)

Ech wollt sécherstellen, dass Dir all dobäi sidd!

M. Claude Wiseler, Président | Weider, Här Sehovic.

M. Meris Sehovic (déi gréng) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fänke mer u mat ... Nee, bevir ech dat maachen, eng wichteg Remark: Natierlech hu mer hei eng Lëscht vu Projeten a wa mer hei zoustëmmen, da gi mer emol d'Validatioun, dass déi zoustänneg Ministesch kann an d'Etüdephas goe mat hire Beamten – deenen ech och vun hei aus Merci soe fir déi Aarbecht, déi se maachen. Dat heescht, ech ginn dovunner aus an ech erwaarden, dass d'Regierung och an deenen nächste Jore wäert sécherstellen,

dass déi noutwendeg Budgete wäerten do sinn, fir déi heite Lëscht an och zukünfteg Lëschten – an och vergaange Lëschten – ofzeschaffen an déi Infrastrukturen och wierklech ëmzesetzen.

Wa mir op déi Infrastrukture kucken, da géif ech gären ufänke mat eise Schoulen an domadder och mam Fonds d'investissements publics scolaires. Eis Bildungsinstitutionen sinn d'Fundament vun der Zukunft vun eiser Gesellschaft. Andeems mir an d'Moderniséierung an an den Ausbau vun eiser Schoulinfrastruktur investéieren, schafe mir fir eis Kanner net just besser Léierkonditiounen, mee mir féieren d'Gerechtkeet an d'Chancëgläichheet an eisem Educationssystem.

D'Croissance vun eiser Demografie mécht, dass de Besoin un neiem Schoulraum all Joer an d'Luucht geet. Mir ginn dovunner aus, dass an Zukunft eigentlech all Joer eng nei Schoul misst gebaut ginn, fir dem wuessende Besoin an kënnen nozekommen. Vun dohier ass et begrëssenswäert, dass mer dëst Joer op der Lëscht zwee Projeten hunn, engersäits d'Renovatioun vum Lycée technique Ettelbréck an andersäits d'Renovatioun vun der Hotelsschoul zu Dikrech. Ech ginn dovun aus an ech hoffen, dass dann d'Bâtiments publics déi séier kënnen op de Programm huelen an dass déi och kënnen méiglechst séier ëmgesat ginn.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de sozialen Zesammenhalt an eise Land ass kee Selbstleier. En erfuerdert e méi gerechten Educationssystem, e méi gerechte Steuersystem, en erfuerdert awer och konsequent Investitiounen an d'sozial Institutionen vun eise Land.

Dofir sinn och d'Investitiounen, déi am Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux gemaach ginn, vu grousser Bedeitung a si verdéngen eis besonnesch Opmierksamkeet. Dës Investitiounen spillen nämlech eng entscheidend Roll bei der Ënnerstëtzung vu vulnerabele Mënschen an eiser Gesellschaft. Andeems mer an d'Moderniséierung an an den Ausbau investéieren, kënnen mer sécherstellen, datt jiddereen hei am Land Zougang zu deene Servicer an zu där Ënnerstëtzung huet, déi e brauch.

Dofir begrëisse mir Gréng och ausdrécklech de Bau vun zwee neien Internat-socio-familialen zu Diddeleng an am Rollengergronn, enger Maison pour jeunes adultes zu Péiteng souwéi dem Bau vun enger neier Structure d'hébergement fir Demandeurs de protection internationale zu Diddeleng, déi dann am Quartier NeiSchmelz zu Diddeleng ass. An all dës Beräicher herrscht am Moment eng akut Penurie, déi och an Zukunft weider muss mat Infrastrukturen a mat Infrastrukturprojete bekämpft ginn.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Gros vun de Projeten, déi mer haut virleien hunn, insgesamt rekordverdächtig 32 Projeten, sinn dëst Joer am Fonds du rail an am Fonds des routes ze fannen. Dëst sinn essenziell Projeten, fir d'Mobilitéit an eise Land fit fir d'Zukunft ze maachen. Ech hunn net genuch Riedezäit, fir am Detail op all eenzelne Projet anzugehen. Dat ass och net noutwendeg, well d'Rapportrice Corinne Cahen dat op eng ganz eloquent an interessant Manéier gemaach huet, an duerfir soen ech dofir och scho Merci.

Ech erlabe mer awer, verschidde Projeten erauszepicken, déi mer besonnesch wichteg erschéngen. Fir d'Alleréischts déi insgesamt aacht Projeten am Kader vum Mobilitéitskonzept Nordstad 2035, deem Konzept, wat virun zimmlech genee zwee Joer vum François Bausch a vum Claude Turmes virgestallt ginn ass. Dës aacht Projete wäerten hoffentlech net nëmmen d'Mobilitéit an den Urbanismus an de concernéierten Nordstadgemenge weesentlech

verbesseren, mee hoffentlech och dozou bäidroen, dass dës Gemengen an Zukunft net nëmme politesch an institutionell iwwer Fusiounsgespräicher zesumme wuessen, mee och op eng ganz organesch Aart a Weis, andeems mer déi noutwenneg Schinnen, Stroossen a Vëlosinfrastruktur en place setzen, déi d'Mënschen an hirem Alldag méi no a méi effikass zesummebréngen.

De ländleche Raum muss och an Zukunft eng Prioritéit bleiwen. Dass d'Buergermeeschtesch vun der Stad Lëtzebuerg sech bei der Fro vum zweeten Tracé fir den Tram duerchzusetzen schéngt géint d'Mobilitéitsministesch, ass an dësem Kontext, dat wëll ech ganz éierlech soen, beonrouegend, well et hei manifestement ze si schéngt, dass d'Mobilitéitsbesoine vu Mënschen am ländleche Raum riskéieren, komplett ënnert den Dësch ze falen zugonschte vu vermeintlechen a kuerzfristige Stater Interessen!

Positiv ervirzesträiche sinn déi grouss Investitiounen an d'Bunn. Net manner wéi fënnf Pôle-d'échange an a Garé solle gebaut bezéiungsweis moderniséiert ginn, dorënner de Pôle d'échange Hollerech, d'Garé Waasserbëlleg, Diddeleng-Schmelz, Péiteng a Beetebuerg. Donieft wichteg Investitiounen an d'Schinnen an – an dat wäert den Diddelenger Buergermeeschter an och all d'Diddelenger besonnesch freeën – d'Suppressioun vun enger ganzer Rei vu Passages à niveau, also Bunniwwergäng, am Zentrum vum Diddeleng, wat de Verkéiersfloss an och d'Verkéierssicherheit zu Diddeleng moossgeseech wäert verbessern.

Dann nach zwee nei Park&Ridë bezéiungsweis Centre-multimodallen zu Beetebuerg bei der Gare an op der A3 beim Echangeur Diddeleng. All dës Investitiounen sinn enorm wichteg fir de Süde vum Land a wäerte mat dozou bäidroen, fir de Verkéiersfloss op der A3 an op der A4 an d'Mobilitéit an der ganzer Regioun insgesamt ze verbessern.

Här President, ech gesinn, dass meng Riedezäit ofgelaf ass. Ech géif mer erlaben, d'Riedezäit vun der Motioun vläicht mat ofzehandelen an ech kommen nämlech och zur Motioun, wann Der erlaabt.

M. Claude Wiseler, Président | Dir maacht et awer ganz kuerz. An Dir schwätzt herno net méi zu der Motioun.

M. Meris Sehovic (déi gréng) | Versprach.

M. Claude Wiseler, Président | Da si mer eis eens.

(Hilarité)

M. Meris Sehovic (déi gréng) | Merci, Här President.

(Interruption et brouhaha)

Wat all dës Projeten, déi ech genannt hunn – déi ech genannt hunn an déi ech aus Zäitgrënn net nenne konnt –, verbënnt, ass eng duerch an duerch konsequent Ëmsetzung vun de strateegesche Planungsinstrumenter vum Staat, zum Beispill dem schonn ernimmte Plan national de mobilité. All dës Projete verbënnt och eng konsequent Ëmsetzung vu moderne Standarde bei der Accessibilitéit, bei der PMR-Gerechtkeet, bei de klimafrëndlechen Technologien am Bau an am Urbanismus.

De Staat muss mat guddem Beispill virgoen, an dat mécht en iwwer seng ëffentlech Investitiounen. Dofir sinn ech éierlech gesot och e bëssen erfieert, wéi de Finanzminister eis gëschter hei op der Tribün erkläert huet, et misst een net ëmmer déi vill beméiten Ham an der Mëllech kachen, an dobäi notament d'Standarde beim Baue genannt huet. Dat just als Käschtepunkt ze gesinn, dat, soen ech ganz kloer, ass enorm kuerzfristeg. All Euro, dee mer esou investéieren, wäert eis an Zukunft e multiple Return-on-Investment bréngen a vill follgekäschten erspueren.

Lëtzebuerg huet sech an de leschte Joren zu engem europa- a weltwäite Leader bei zukunftsweisenden Technologien entwéckelt. Dat ass och an, ech géif souguer soen, weesentlech op staatlech Investitiounen am Beräich vun der Mobilitéit a vun den éffentleche Bauten zréckzeféieren.

Wann déi an Zukunft géifen zréckgeschrauft ginn, dann hätt dat katastrophal Konsequenze fir eis Gesellschaft a fir eis Ekonomie – vläicht e bësse manner fir d'Finanzplaz, déi d'CSV/DP-Majoritéit besonnesch ze interesséiere schéngt, méi ewéi de Rescht vun der Ekonomie, déi leider kaum Erwänung fonnt huet an de Budgetsdebatte gëschter a virgëschter. Mee et wär ganz sécher eng Katastroph fir de Rescht vun der Ekonomie, fir eist Handwierk a fir eis Industrie. Ech hoffen, dass dës Erkenntnis och nach beim neie Finanzminister an och bei der Mobilitéits- an Infrastrukturministesch gräife wäert.

De Moment vun der Wourecht läit da beim nächste Budget a bei der nächster Lëscht vun de Grands projets d'infrastructure, dann 2025. Spéitstens do wäert sech weisen, ...

(Coups de cloche de la présidence)

... ob d'Kaz vum Schrödinger, déi meng Kolleegin Sam Tanson gëschter schonn erwänt huet, lieft oder ob se dout ass. Spéitstens da wäert sech weisen, ob déi nei Regierungsekip Wuert hält an d'Rekordinvestitiounen aus de leschte Joren héichhält, oder ob se den Tempo eraushuelen, ob se etlech Etüden an Opdrag ginn amplaz Chantieren ze lancéieren an domat am Endeffekt awer massiv spueren a retardéieren op d'Käschte vun der Liewensqualitéit, der Zukunftsfaegkeet an der Kompetitivitéit vun eisem Land.

Mee dat ass Zukunftsmusek a wäert ofhänke vun de politeschen Decisiounen an den nächste Méint. Dëst Joer, fir dës 48 Projeten, ginn ech den Accord vu menger Fraktioun. Merci.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Sehov. Dir hutt elo Är Motiounszeit och nach wäit iwwerschratt, et ass eng Gewönungsperiod un déi nei Modeller. Dofir war ech elo large. Mee dat dauert elo nach 14 Deeg an dann applizéiere mer se méi strikt.

(Hilarité)

Merci, Här Sehov.

M. Meris Sehov (déi gréng) | Dat ass ganz léif. Merci, Här President.

M. Claude Wiseler, Président | Dann ass d'Wuert elo fir den Här Goergen. Et ass un Iech.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Och merci dem Corinne Cahen fir dee gudden Rapport. An dat soen ech net einfach esou, well ech muss och soen, dass d'Ambiance an d'Zusammeschaffen an der Kommissioun ganz gutt fonctionéiert. An et huet net nëmmen eppes mat Lokalpatriotismus ze dinn, wann een iwwer Projeten och an enger Kommissioun schwätzt, mee ech gesinn et éischter esou, dass hei 60 Leit sinn, déi aus verschiddenen Deeler vum Land kommen a kënnen dozou bäidroen, dass déi Projete besser ginn.

Dofir ass et och fir mech immens wichtig, dass mer an de Kommissiounen driwwer schwätzen, well heiansdo si Punkten – an ech soen allegueren de Mat-aarbechter aus dem Ministère Merci –, wou si vläicht net drun denken, well se och net aus deene Gemenge sinn. An dofir ass et immens wichtig, dass d'Vertreder vun der Kommissioun d'Informatiounen iwwert déi Projete kréien an se och herno mat an hir Fraktiounen huelen, well do jo erëm aner Deputéiert sinn,

déi vläicht méi betraff si vun deenen eenzelne Projeten, och um kommunalen Niveau. An et ass immens wichtig, dass mer an der Kommissioun weiderhi wäerten déi Projete begleeten, well dat ass nëmmen zur Verbesserung vun de Projeten. Well wann ech d'Ambiance kucken an der Kommissioun, ass et ni eng Kritik – et ass ëmmer eng konstruktiv Kritik –, wann ee seet: „Hei, dat dote kéint ee vläicht nach besser maachen.“ An dat sollte mer och deementsprechend bäibehalen.

Duerfir sinn ech och frou, dass mer e Kompromëss fonnt hunn, wéini d'Projeten an d'Plenière kommen a wéini d'Projeten an der Kommissioun beschwat ginn. Well et ass immens wichtig fir d'Deputéiert, dass se wëssen, wat d'Mobilitéitsprojete sinn. An ech soen do ëmmer: Et gëtt kee blo-schwarz-mof-rouden Trottoir – oder e bloen –, mee en ass fir jiddereen. An et ass net do, wou een herno déi grouss politesch Differenzen huet. Nee, et ass e Service, dee mer dem Bierger ubidden. An ech mengen, d'Madamm Backes war laang genuch Finanzministesch, fir ze wëssen, wivill Geld een hei och an d'Hand muss huelen, fir deen ze realiséieren.

Dofir ass et och wichtig, dass mer dee Kompromëss fonnt hunn, dass mer bei manner wéi 30 Milliounen an der Chamberskommissioun driwwer schwätzen. Bei 30 bis 60 Milliounen kéint et als Motioun an d'Plenière a bei iwwer 60 Milliounen gëtt et e Projet de loi. Dat ass scho ganz vill Geld, esou dass et e Gesetz muss ginn – wat mir och ënnerstëtzen.

Natierlech kann een do och elo nach eng Kéier driwwer diskutéieren, dass d'Mobilitéitskommissioun eng vun deenen nächste wäert sinn, déi an de Livestream ginn, wa mer déi Projeten diskutéieren. An et ass sécherlech ee vun den Dossierien, déi d'Leit dobaussen awer am meeschten interesséieren, wéi bei hinnen d'Stroossen, d'Infrastrukture ginn, ob mer net, wann elo déi Testphas eriwuer ass, soen, d'Mobilitéitskommissioun schwätzt iwwert déi Projeten och am Livestream.

Dat géif nämlech och Verschiddenes evitéieren, wat ech haut esou heiansdo matkréien, wann ech da mat Lokalpolitiker oder Schäfferéit schwätzen, dass déi heiansdo aus der Press gewuer ginn, wa Projete bei hinnen an der Gemeng sinn. Zumindest hätte se dann de Livestream, wou se kéinte soen: „Hei, ok, ech hunn de Livestream gekuckt, ech weess elo“, huele mer zum Beispill Péiteng, „deen an dee Projet kéint dohinner.“ Well et ass net ëmmer glécklech, wann d'Kommunikatioun tëscht dem Ministère an den eenzelne Gemengen net esou klappt, wéi se sollt. An do ginn ech guer net op d'Kommunikatioun bei Ponts et chaussées heiansdo tëschent Chantieren an, well dat ass nach eng ganz aner Diskussioun, wou dann heiansdo Gemeengechantiere mat Ponts et chaussées zesummefalen.

Vill vun dese Projete ware schonn an der Virbereedung. A mir hunn d'Motioun och dofir mat ënnerschriwwen, well se e gudden Fuedem droen. Also et kann een ..., ech ginn herno nach op eenzel Projeten an, als konstruktiv Kritik, mee am Allgemenge gëtt den Invest weiderhin héichgehalen. Dat heite si jo elo mol déi éischt Etüden, déi sollen derzou bäidroen, dass se eng Kéier stattfannen. Et ass schonn eng gutt Enveloppe, déi een der Baubranche hei wäert ausstellen, dofir wäerte mir déi eenzel Etüden och matstëmmen.

Ech wäert och oppassen, net ze lokal ze sinn. Ech verstoppen awer och net, dass ech houfreg sinn, dass esou vill Péitenger Projeten dëst Joer mat dra sinn. An et ass eeben dat, wat ech virdu gesot hunn, dass et wichtig ass, dass déi eenzel Deputéiert aus hiren

Ecken – mat hirem Wëssen, well se sinn eeben do scho länger Zäit aktiv, entweeder opgewuess oder eng Kéier dohinner geplënnert – awer kënnen dozou bäidroen, dass déi Projete besser ginn.

Komme mer zum éischten: dat ass d'Wäinhaus. Natierlech – déi Jore virdu hunn ech hei ëmmer zum Tourismus geschwat – ass et fir den Osten immens wichtig, dass mer dat Wäinhaus hunn an dass mer dat ausbauen. Och dat gehéiert zu eiser Traditioun.

Une voix | Très bien!

M. Marc Goergen (Piraten) | A wa mer den Tourismus wëllen unzéien, mussen mer och deementsprechend investéieren. Et ass ee vun deenen Dossierien, wou et mer leed deet, dass ech se dem Ben ofginn hunn. Dat war ëmmer ganz interessant, iwwert den Tourismus an iwwert de Wäinbau hei ze schwätzen an den Oste kennenzéieren.

E Projet, deen ech méi kritisches gesinn – ech gi se der Chronologie no, der Lëscht no, wéi mer se an der Motioun hunn –, dat ass natierlech de K22 um Kierchbiereg. Den Här Bausch huet et ugeschwat, ech erënnere mech nach un den Här Mosar, wéi e sech hei opgereggt hat. Jo, den Akt ass geschriwwen, mee Dir investéiert elo nach eng Kéier méi Geld. Dat heescht, ech verstinn Är Logik net derhannert. Ech verstinn, elo ass een an der Regierungsverantwortung, dass d'CSV dann eng aner Meinung huet. Et kann een et esou maachen, et muss een et awer net esou maachen!

Ech hat jo och eng Question parlementaire dozou, ob et elo net un der Zäit wär, dat Gebai ze huelen an ze verlounen. Dat heescht, dass de Staat net selwer misst elo nach eng Kéier noinvestéieren, mee dass een e Partner gesicht hätt, deen déi Bürofläche gelount hätt an deementsprechend de Staat käschten-neutral erauskomm wär, anstatt elo nach eng Kéier ze investéieren an dann deen héije Kafpräis op Dauer müssen ze finanzéieren. Leider war d'Äntwert negativ.

Mir wäerten dat awer och haut matdroen, well soss hu mer herno e Gebai kaaft vun 273 Milliounen an et sti keng Still dran a keng Mauer. Dat wär och e schlechten Deal. Mat Bauchwéi wäerte mer dat dofir och matdroen.

Ganz gutt sinn natierlech d'Hotelsschoul an de Lycée technique zu Ettelbréck. Dat ass immens wichtig fir eis. Virun allem fir eist Handwierk ass et immens wichtig, dass mer weiderhin do investéieren.

Dann, d'Maison pour jeunes adultes à Pétange, dat ass ze begrëssen. Mee ech hat an der Kommissioun och do schonn d'Bemierkung gemaach, dass beim Site vläicht eng Kéier misst iwwerluecht ginn, ob een déi net enzwousch anescht setzt an ee vläicht och mam Schäfferot kuckt, fir en anere Site ze fannen, well deen heite guer net un den éffentlechen Transport uegebonden ass. A wa mer herno Leit dohinner setzen, déi keen Auto, näischt, hunn, iergendwou, wou kee Bus oder Zuch ass, dat bréngt eis och net vill.

D'Nordstad – wow, et geet endlech virun! Also, dat kënnen mer just begrëssen. Mee och do dee selwechte Problem wéi iwwerall: Schwätzt mat de Gemengen, fir dass déi Projeten och esou gebaut ginn, dass se kënnen deementsprechend zur Qualitéit fir de Bierger bäidroen – an do gehéiert et derzou, mat de Gemengen ze schwätzen!

Dat selwecht zu Pontpierre, Bierchem a Keel, do musst Der als Ministesch, an dat ass eppes, wat eng kruzial a politesch Fro och herno ass, drop oppassen, dass der net ze vill Trafik unzitt, well dat do si virun allem Transistrecken. Wann Der dat elo falsch upaakt, da sinn déi Leit herno méi geplot mam Verkéier an da fuere se net méi iwwert d'Autobunn.

Dann de Rond-point LMA zu Rolleng. Jo, Dir maacht elo do en Turbo-Rond-point. Mir haten an der Kommissioun eng länger Diskussioun. Mir sinn nach ëmmer der Meenung, dass deen Tunnel, deen eigentlech virgesi war – an d'Bunne sinn do, dat heescht, Dir kéint e ganz schnell ëmbauen –, déi besser Léisung gewiescht wär. Mee do komme mer jo elo an der Kommissioun nach eng Kéier drop zrëck, wann dee Projet bis definitiv ass. Well dat doten ass och e Projet, deen e puer Milliounen wäert kaschten, soudass mer an der Kommissioun wäerten e bëssen driwwer diskutieren.

Wat eis natierlech ganz gutt gefält, ass de Quai zu Réimech. Ech mengen, mir Piraten a Schëffer, dat passt gutt beieeneen! Dee wäert natierlech och do fir den Tourismus suergen.

An dann natierlech d'Filetsstéck, den Eisebunns-musée zu Péiteng. Dat begrëssen ech natierlech, dass deen dohinner kënnt. Jo, Här Etgen, also ech hoffen, do wäert dann och jidderee vun deene 60 hei kucke kommen, well eis Eisebunn ass e bësse wéi Arcelor, si huet zum Wuelstand vun eisem Land bäigedroen, an et ass immens wichteg, dass mer do elo dee Musée kréien, deen och touristesch wäert ganz vill bäidroen. A mir hunn den Train 1900 do, dat ass deen, deen nach mat der Damplok fiert, deen och an deem Projet mat ageplangt ass, soudass et e ganz schéinen Nomëtteg wäert gi fir déi zukünfteg Touristen, déi op Péiteng wäerte kommen.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Goergen. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den Här David Wagner. Här Wagner.

M. David Wagner (déi Lénk) | Jo, merci, Här President. Mir hunn eis natierlech och mat der Lëscht vun de Projeten auserneegesat a mir wäerten natierlech och déi entsprechend Motioun mat ënnerstëtzen. Déi eenzel Projete schéngen eis noutwendeg a sënnavoll, och wann ee vläit an den Detailer kéint eng Partie Froe stellen, zum Beispill och par rapport zu där weiderer Zentraliséierung vu staatleche Servicern an der Stad. Mee mir kënnen dat trotzdem ënnerstëtzen.

Wat mir awer vläicht prinzipiell vermessen, dat si gréisser staatlech Investitiounen am Beräich vun der Energietransitioun. Wéi mir alleguete wëssen, ass dat déi grouss Erausforderung vun eiser Zäit. Mir mussen innerhalb vu wéinege Joren eis Energieversuergung ëmstellen an ewechkomme vun de fossillen Energien, fir de Klimawandel ze begrenzen.

Doriwwer eraus geet et och drëms, dass mer an eiser Energieversuergung gréisstendeels autonom ginn an net méi ofhängeg si vu knaschtegen Importer. Natierlech hunn hei d'Bierger an d'Betriber eng Roll ze spillen, mee net nëmmen. Mir brauchen och grouss kollektiv Investitiounen, fir déi entscheidend Weichen ze stellen. Just mat Primmen a Subsidien op de gudden Wëlle vun all Eenzelnem ze setze wäert natierlech net duergoen, virun allem net an där kuerzer Zäitspan, an där mer déi Transitioun musse packen.

E wichtegen Aspekt, wou eiser Meenung no grouss staatlech Investissemente néideg sinn, ass d'Opbau vu Fernwärmenetzer. An deenen urbane Räum hei an der Stad a virun allem och am Süden hëtzen déi allermeeschte Stéit mat Äerdgas. Nëmme Fernwärmenetzer bidden eng effikass Perspektiv, fir dass mer och an deenen dicht besidelte Räum mëttelfristeg vum Äerdgas lasskommen.

An ech mengen, mir sinn eis eens, dass mer net kënnen drop waarden, bis dass iergendee privaten

Energiebetrib sech decidéiert, doranner ze investieren. Mir hunn dofir och mat Interessi am Koalitionsaccord gelies, dass d'Regierung dat änlech gesäit. Do gëtt jo d'Schafung vun enger nationaler Gesellschaft an Aussicht gestallt, fir esou Fernwärmenetzer opzebauen. Mir ënnerstëtzen dat a fuerderen d'Regierung och op, dat schnell a mat Ambitioun unzegoen. Et gëllt, keng Zäit ze verlëieren!

Grouss ëffentlech Investissemente sinn och néideg bei der Netzinfrastruktur, beim Stockage vun der Energie, beim Hydrogène, bei der Geothermie oder bei grousser Fotovoltaik-, Biogas- oder Wandanlagen. Datt den Energiemaart aktuell liberaliséiert oder privatiséiert ass, wat eiser Meenung no komplett on-sënneg ass, därerf net als Excuse dëngen, fir déi wichteg Investissemente zrëckzehalen!

An et muss ee jo feststellen, dass mer bis elo an deenen alljärechen Debatten iwwert déi grouss Infrastrukturprojete ganz seelen, wann iwwerhaapt, iwwer grouss Investitiounen vum Fonds climat et énergie diskutieren. A wann een an de Budget kuckt, da gesäit ee jo och, dass dës kruzial Investitiounen u sech net virgesi sinn. De Gros vun den Depense vun deem Fong geet an international Kompensatiounsmesuren, während 2024 grad emol 7 % vun den Depensen an erneierbar Projeten hei am Land fléissen. An déi Tendenz gëtt am Pluriannuel och iwwert déi nächst Jore weidergefouert.

Et wär souwuel klimapolitisch wéi och wirtschaftlech vill méi sënnavoll, déi Suen hei am Land an d'Energietransitioun ze investieren. Dat senkt eis Emissiounen, schaaft och eng wirtschaftlech Plus-value a qualitativ héichwäerteg Aarbechtsplazen a reduzéiert eis Ofhängegkeet vun internationale Liwwerketten, déi ëmmer méi fragwürdeg ginn. A mir hoffen, dass d'Regierung dat och esou gesäit.

Mee wéi gesot, mir sinn net géint dës Projeten, déi hei proposéiert ginn. Mir hunn déi Motioun jo och mat ënnerschriwwen a mir wäerte se och matstëmmen. Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Wagner. Domat ass d'Lëscht vun den ageschriwwene Riedner ofgeschloss.

Dann ass d'Wuert fir d'Regierung. Madamm Minister.

Prise de position du Gouvernement

Mme Yuriko Backes, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären Deputéiert, och vu menger Säit e grouss Merci un d'Presidentin vun der Mobilitéit-an-ëffentlech-Baute-Kommissioun a Rapportrice vun dëser Motioun. Ech wëll och de Membere vun där zoustänneger Chamberskommissioun e grouss Merci soen, well ech hunn d'Gefill, dass ech plus ou moins eemol an der Woch elo do war déi lescht fënnf Méint. Ech fannen, mer hu ganz, ganz gutt a ganz transparent Eechangen. Ech appreciieren dat och wierklech an ech freeë mech, dass dann och iwwert déi nächst Joren esou weiderzeféieren.

Hei geet et dann ëm 48 Projeten, déi d'Madamm Cahen virgestallt huet, déi mer och am Detail diskutéiert an analyséiert hunn. Mam Vott vun dëser Motioun – an ech héieren, hei ass grouss Zoustëmmung – kënnen mir dann déi néideg Etüde maachen an op all déi Projete wäerte mer natierlech dann och am Detail zrëckkommen.

Et ass wichteg, dass mer hei weider an eis Infrastrukturen investieren, fir se ze verbesseren, fir se ze moderniséieren. Dat ass am Detail erkläert ginn. Effektiv, deen heite Projet, deen datéiert vum Juli d'lescht Joer, en ass dunn och am Juli an d'Chamber geschéckt ginn. An do wëll ech natierlech mengem Virgänger

Merci soe fir déi Aarbecht, déi do dragaangen ass. Mir schaffen natierlech elo och schonn un där nächster Motioun – dat geet elo alles ganz séier –, déi da mat an de Budget 2025 afléisst.

Dir wësst, et gi jo och zweemol am Joer déi finanziell Bilanemaach vun deene grouss Bauprojeten, déi dann och an der Chamberskommissioun presentéiert ginn. Ech mengen, hei gëtt wierklech an totaler Transparenz geschafft, wat ganz wichteg ass, well et geet hei ëm ganz, ganz vill Suen. Esou soll et sinn an esou muss et sinn.

D'Basis fir ganz vill vun deene Projeten, déi an dëser Motioun stinn, ass hei de PNM35, dat ass ganz richtig. An ech mengen, do kann een och an der Chamber déi néideg Diskussiounen féieren, wéi dat proposéiert ginn ass, fir do den Update an de Lien mam PNM35 ze maachen.

Ech wäert och an deenen nächsten een, zwee Joer dann um nächste PNM schaffen, de PNM40 dann. Ech mengen, do steet ganz vill Aarbecht virun eis, wou dann och nei Donnéeën, nei Informatiounen, déi mer da kréien, wäerte mat afléissen, fir eis da fir d'Zukunft weider gutt opzustellen. Voilà!

Also, hei geet et drëms, dass mer all déi Projeten, déi an der Motioun stinn, dann effektiv kënnen am Detail studéieren an analyséieren. Et ass vun der Koordination vu Chantiers geschwat ginn. Ech mengen, dat ass och eppes, wat ech intern mat den Administratiounen, déi hei concernéiert sinn, och schonn ugeschwat hunn. Ech mengen, et steet och am Koalitionsaccord. Do wäert ech natierlech kucken – an do si mer schonn amgaangen, mat den zoustännegen Verwaltungen ze kucken –, wéi mer dat kënnen verbessern. Fir mech ass dat ganz wichteg an do wäerte mer och zesummen dru schaffen.

D'Koordinatioun respektiv den Dialog mat de Gemengen, dat ass och eppes, wat fir mech ganz, ganz wichteg ass, dass ech respektiv de Ministère am Echange si mat de Gemenge fir déi verschidde Projeten.

Mee och de Lien mat de Verwaltungen: Dass do mol eppes schif geet, dat ass, mengen ech, ech soen elo, normal. Dat geschitt, dat probéiert een natierlech ze evitéieren. An ech mengen, däss si sech déi zoustänneg Verwaltungen och ganz bewosst. Op alle Fall kann ech soen, dass do dat Bescht gemaach gëtt, fir dass dat am konstruktiven a positiven Dialog ka geschéien.

Wéi gesot, hei geet et ëm ganz wichteg Investitiounen an d'Infrastrukturen vun eisem Land. Dat soll och e positiven Impakt hunn op de Bausektor, fir dass deen dynamicsch bleift oder nees gëtt. Ech mengen, mir wëssen, dass dat e wichtegen Deel vun eiser Ekonomie ass.

Also d'Multimodalitéit, d'Securitéit, d'Schoulen an aner Infrastrukturen, déi fir d'Zukunft vun eisem Land wichteg sinn, ginn hei ganz héich gehalen. An ech soen Iech wierklech Merci fir d'Zoustëmmung zu dëser Motioun.

Vläicht nach e lescht Wuert, et ass vun deene meeschte Riedner och ugeschwat ginn, och vun der Rapportrice: De Seuil vun 10 Milliounen, deen datéiert effektiv aus dem Joer 2009. Entre-temps si mer eng Rei Jore méi spéit, soudass ech hei och der Chamber wëll Merci soen, wa si op dee Wee geet, fir dat op 30 Milliounen ze setzen. An ech stinn natierlech ëmmer der Chamber respektiv der Chamberskommissioun zur Verfügung, fir iwwer all déi aner Projeten au besoin ze schwätzen.

Ech soen Iech e grouss Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen der Madamm Ministesch villmools Merci. Domat wär dann dës Diskussioun elo ofgeschloss.

Motion 1

An da komme mir zur Diskussioun an zum Vott vun der Motioun. Ech soen nach eng Kéier, well mer moies sinn: Wann Dir Iech wëllt aloggen, fir sécher ze sinn, kënne matzestëmmen, dat wär relativ nützlich fir de Vott duerno! An da wollt ech d'Rapportrice froen, ob si nach eng Kéier iwwert d'Motioun eppes wëllt soen, déi se schonn en long et en large erkläert huet.

Mme Corinne Cahen (DP), rapportrice | Ech mengen, Här President, ech hunn alleguer déi Projeten do opgezielt an ech hu se och effektiv, wéi Der grad gesot hutt, erkläert. Dat heescht, ech mengen, domat wier dann alles gesot zu der Motioun. Villmools merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Cahen. Sinn nach aner Wuertmeldungen? Här Goergen, ganz kuerz.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Ech wollt just nach kuerz drop agoen, well ech mer an der Ried déi Minutten nach fir hei gehalten hat.

Eng Ännerung, déi jo och elo komm ass, ass, dass déi Motioun beziungsweis allegueren déi Projeten an Zukunft wäerten an d'Budgetskontrollkommissioun goen, wat ganz wichteg ass fir d'Transparenz vun der Chamber. Well d'Mobilitéitskommissioun hat an der Vergaangenheet zwar ëmmer de Lancement vun de Projeten, awer d'Mobilitéitskommissioun wousst net, wat herno aus de Projekte ginn ass beziungsweis wéi d'Budgeten agehale gi sinn. An duerfir hate mer déi Demande lancéiert. Mir sinn och frou, dass d'Budgetskontrollkommissioun dat ugeholl huet, d'Madamm Backes hat et elo ugedeit, dass zweemol am Joer de Ministère wäert kommen an déi Budgete virstellen. Do wäert an Zukunft och d'Mobilitéitskommissioun d'office mat invitéiert ginn, soudass mer fir nach méi Transparenz an der Chamber suergen.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Goergen. Sinn nach aner Wuertmeldungen do?

(Négation)

Dat schéngt net de Fall ze sinn.

Dann ass meng Fro, ob ech dës Motioun à main levée zum Vott stelle kann. Sidd Der domat d'accord?

(Assentiment)

Dat schéngt esou de Fall ze sinn.

Vote sur la motion 1

Also, wien ass mat der Motioun averstanen? Deen hieft d'Hand. Merci.

Wien ass net averstanen?

Gëtt et eng Enthaltung?

Dann ass dës Motioun à l'unanimité ugeholl. An ech soen Iech villmools Merci.

3. 8355 – Projet de loi portant modification :

1° de la loi électorale modifiée du 18 février 2003 ;

2° de la loi modifiée du 16 juin 2017 sur l'organisation du Conseil d'État

Da kéime mer zum nächsten a leschte Punkt vun eise Ordre du jour vun haut de Moien, an dat ass de Projet de loi 8355, eng Ofännerung vum Walgesetz. D'Riedezäit ass hei nom Basismodell festgeluecht an

deemno folgendermoossen opgedeelt: De Rapporteur huet 10 Minutten, déi eenzel Fraktiounen a Sensibilitäten hu 5 Minutten an d'Regierung huet duerno 10 Minutten. Et si schonn ageschriwwen: den Här André Bauler, den Här Mars Di Bartolomeo, den Här Fernand Kartheiser, d'Madamm Sam Tanson an den Här Ben Polidori. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Laurent Zeimet. Här Zeimet.

Rapport de la Commission des Institutions

M. Laurent Zeimet (CSV), rapporteur | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, den 23. Februar dëst Joer huet d'Regierung duerch de Premierminister an der Chamber e Projet de loi deposéiert, fir d'Walgesetz vum 18. Februar 2003 a verschiddene Punkten unzepassen, Upassungen, déi d'Regierung op Basis vu Propositione vun de Presidente vun de Walbüroen aus de véier Walbezierker mécht, an dat och aus der Erfahrung net zulescht vun de Gemengen a Chamberwalen am Joer 2023, awer och op Recommendation vum eiser Commission de Vérification des Pouvoirs.

Déi Upassunge bestinn am Prinzip aus verschiddenen administrative Vereinfachungen a solle fir d'Europawale vum 9. Juni dëst Joer gëllen. Dohier ergëtt sech eng gewëssen Urgence, well dofir mussen dës Ännerungen den 28. Abrëll, also dës Sonndeg, a Kraaft treden.

De Projet de loi gesäit doniewent och d'Bereenage vun engem Oubli vir betreffend d'Indemnitéite vun eis Deputéierten a vun de Membere vum Staatsrot. Dës Upassung huet allerdéngs keng Inzidenz op d'Indemnitéit selwer, mee stellt just richtig, dass se pro Mount an net eemol d'Joer gerechent gëtt, esou wéi et an der Praxis jo ass – dat hutt Der matkritt –, mee wéi et 2018 vergiess gouf unzepassen.

Déi national Dateschutzkommissioun huet de Projet den 8. Mäerz dëst Joer aviséiert. De Staatsrot huet den éischten Avis den 12. Mäerz 2024 ofginn. D'Kommissioun vun den Institutionen huet de 27. Mäerz eng Rei Amendementer ugeholl, déi de 17. Abrëll vum Staatsrot aviséiert goufen.

Déi Haaptännerung vum Projet de loi besteet doranner, dass net méi wéi bis elo d'Schäfferéit vun de Gemengen d'Lëscht vun den net lëtzebuergeschen EU-Bierger, déi op der Wielerlëscht fir d'Europawale stinn, op Bréissel weiderleet, mee dass dëst iwwert de Centre des technologies de l'information de l'État, also de CTIE, soll geschéien, deen iwwert den RNPP, also de Persouneregëster, Zougang zu dësen Donnéeën huet.

D'CNPD weist flichtbewusst drop hin, dass nom Prinzip vun der Minimisation nëmme déi Donnéeën dierfen op dëser Lëscht stoen, déi der Finalitéit déngen, also Numm, Gebuertsdatum an ob een als Wieler agedroen ass, dëst natierlech, well all EU-Bierger nëmme eemol fir d'Europaparlament soll seng Stëmm kënnen ofginn.

Ech ginn da kuerz nach op aner Ännerungen an. An Zukunft soll nëmme nach een alphabeetesche Relevé vun de Wieler an de Walbüroen leien. Bis ewell gouf e Relevé vun de Lëtzebuurger Wieler gemaach, ee fir d'EU-Bierger an ee fir déi aner. Dëst huet näischt mat dem Walrecht ze dinn. Et ass eng reng praktesch Vereinfachung am Oflaf fir d'Leit an de Walbüroen. Fir d'Nationalwale stinn op dësem Relevé nëmme Lëtzebuurger, also Leit mat Lëtzebuurger Nationalitéit.

Une voix | Très bien!

M. Laurent Zeimet (CSV), rapporteur | Eng weider Vereinfachung betrëfft d'Kompositioun vun de

Walbüroen. Bis elo kënne just Wieler aus der jee-weileger Gemeng eng Hand mat upaken. An Zukunft kënnen d'Wieler aus engem Bezierk an egal wéi enger Gemeng an hirem Bezierk an engem Walbüro mat auszielen. Dir kennt dat aus Äre Gemenge warscheinlech. Dacks sinn et Leit aus engem Veräin, déi e Walbüro assuréieren. D'Leit aus de Veräiner kommen awer heiansdo aus verschiddene Gemengen, an dofir wier et méi praktesch, dann op dës Wee ze goen.

Mir haten och an der Kommissioun diskutéiert, ob een dat net kéint national opmaachen. Do mengen awer d'Presidente vun de Walbüroen, dass dann ze vill Konkurrenz kéint tëscht de Bezierker entstoen.

Dës Projet gesäit dann och vir, dass fir eng Koppel, déi duerch e Partenariat verbonden ass, déi selwecht Inkompatibilitéit zielt wéi fir eng bestuete Koppel. Wann also ee Kandidat ass, kann deen aneren net hëllefen auszielen.

Eng proposéiert Ännerung, déi vun der Kommissioun net ugeholl gouf, hätt doranner bestanen, dass an Zukunft keng Suppléant-témoin méi solle genannt ginn. D'Kommissioun war awer der Meenung, dass déi Méiglechkeet soll bei alle Wale bestoe bliwen.

Här President, net averstane war d'Kommissioun och mat der Ännerung, déi virgesinn huet, dass d'Kandidat selwer net kënnen ënnerschreiwen, fir hir Lëscht ze deposéieren. Den Artikel 135 Alinea 1 vum Walgesetz gesäit fir d'Chamberwale vir, dass eng Lëscht vun 100 Wieler, vun engem Deputéierten oder vun dräi Gemengeréit aus deem Bezierk ka presentéiert ginn. Anscheinend gouf et hei Interpretationsdifferenze bei verschiddene Presidente vun de Walbüroen, déi gemengt hunn, dass dann e Kandidat selwer seng Lëscht net kéint presentéieren.

Vu dass jo awer och dacks eng Deputéierten nach eng Kéier untrëtt oder bei Gemengewalen e Gemengerot, huet dat sech der Kommissioun net wierklech erschloss, wou do kéint eng Interpretationsdifferenz sinn a firwat een net selwer kéint déi Lëscht ënnerstëtzen, op där ee Kandidat ass. An dofir huet d'Kommissioun och hei en Amendement presentéiert. Fir et also kloer ze soen: De Wëlle vum Legislatuer ass deen, dass e Kandidat seng Lëscht ka presentéieren.

Bei den Europawalen an de Gemengewalen ass deen Text awer elo leider stoe bliwwen, well den Amendement sech just op d'Chamberwale bezitt. Fir e weidere Amendement wier awer elo keng Zäit gewiescht, well d'Gesetz muss jo, wéi gesot, dës Sonnden a Kraaft treden, fir dass déi aner Vereinfachungen den 9. Juni kënne gëllen. Dës Schéinheitsfeeler bedauere mir. Mir proposéieren Iech awer trotzdeem, den Text elo esou unzehuelen.

D'Kommissioun ass awer och der Meenung, dass mer no den Europawale sollen d'Concertatioun erëm ophuelen, fir eng weider Vereinfachung a Modernisierung vum Walgesetz an dëser Mandatsperiod virzehuelen.

D'Kommissioun gesäit an deenen 346 Artikelen vum Walgesetz nach Potenzial fir weider Vereinfachungen an an deem Sënn géif ech wëllen eng Resolutioun deposéieren, déi vun alle Fraktiounen a Sensibilitäten gedroe gëtt.

Résolution 1

La Chambre des Députés,

– considérant le projet de loi n° 8355 portant modification : 1° de la loi électorale modifiée du 18 février 2003 ; 2° de la loi modifiée du 16 juin 2017 sur l'organisation du Conseil d'État ;

– considérant le rapport voté en commission lors de la séance du 18 avril 2024,

décide